ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS AND ECONOMIC DIPLOMACY

Dr. Georgios Papagiannis
gpapayiannis@hotmail.com

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Αναφέρεται κυρίως σε:
  - ✓ συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων
  - ✓ συναλλαγματική πολιτική
  - ✓ αγορά κρατικών ομολόγων
  - ✓ παρακράτηση οφειλών ή πληρωμών
- Διεξάγεται κυρίως σε:
  - ✓ G7/G8-G20
  - ✓ ΔΝΤ
  - ✓ Παγκόσμια Τράπεζα
- Μεγαλύτερες αλλαγές:
  - ✓ Σε νομισματικές κρίσεις (πχ ενθάρρυνση από ΗΠΑ σε χώρες της Λατινικής Αμερικής για υιοθέτηση του δολαρίου ως εθνικό νόμισμα).
  - ✓ Σε περιόδους επικράτησης φιλελεύθερων χρηματοοικονομικών πολιτικών (πχ κρίση 2008/09).

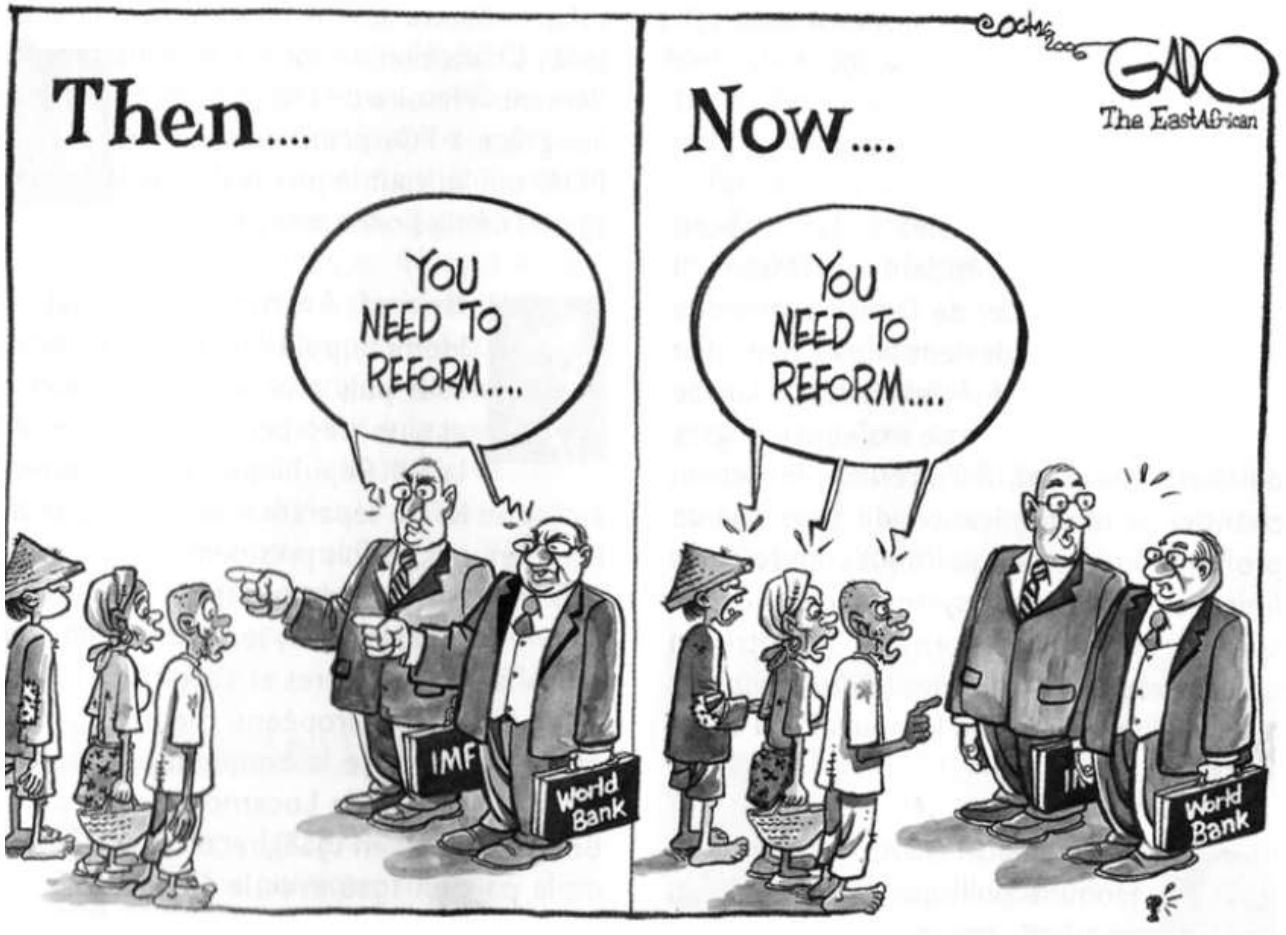

ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

Κατηγορίες

- Μέσα ανταμοιβής ή εξαναγκαστικά (θετικά ή αρνητικά).
- Μέσα πολιτικά ή οικονομικά.
- Οικονομικά μέσα: Εμπορικής φύσεως ή χρηματοδοτικού χαρακτήρα.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Εμπάργκο

- Απαγόρευση ή περιορισμός του εμπορίου από μία χώρα κατά μίας συγκεκριμένης χώρας-στόχου. Στοχεύει στο να απομονώσει και να διακόψει τις οικονομικές σχέσεις με τη χώρα-στόχο με το να απαγορεύσει τις εξαγωγές ή εισαγωγές ορισμένων ή όλων των αγαθών, συνήθως για πολιτικούς λόγους.

- Woodrow Wilson (Πρόεδρος ΗΠΑ 1913-1921): «Ειρηνικό, σιωπηλό και θανατηφόρο φάρμακο».

- Γνωστές περιπτώσεις:
  - ✓ Βόρειο Βιετνάμ από ΗΠΑ 1964-1975.
  - ✓ Γιουγκοσλαβία από ΟΗΕ.
  - ✓ πΓΔΜ από Ελλάδα 1994-95.
  - ✓ Σερβία από Κόσσοβο μετά το 2011.
  - ✓ Γεωργία από Ρωσία 2006-2013.
  - ✓ Νικαράγουα από ΗΠΑ 1985-1990.

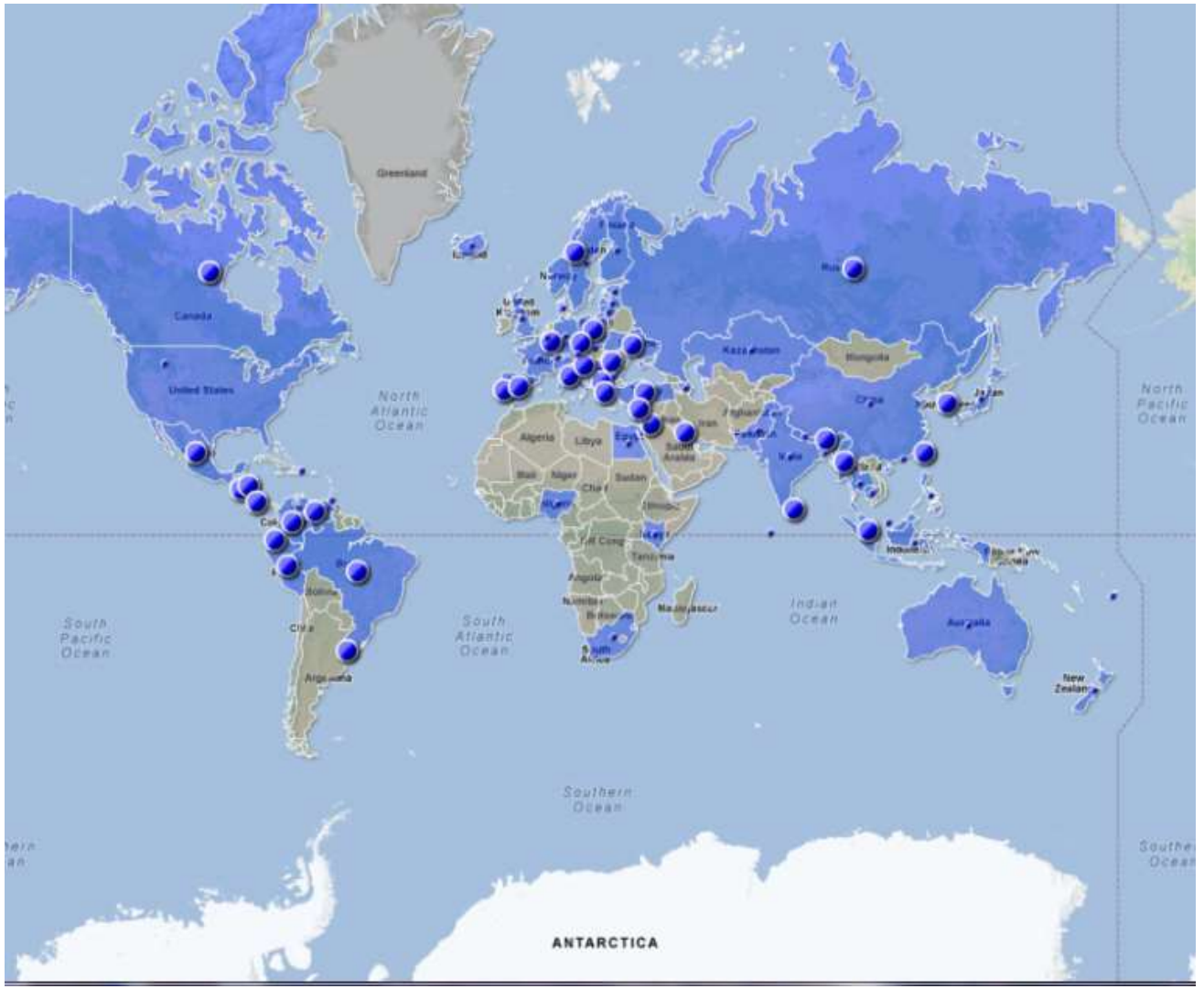

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Εμπάργκο (Case Study USA vs Cuba)

- **1958:** σε πωλήσεις όπλων **1960:** σε εξαγωγές στην Κούβα (πλην τροφίμων-φαρμάκων) **1962:** επέκταση σε όλες σχεδόν τις εισαγωγές/εξαγωγές **2000:** άρση για τρόφιμα και ανθρωπιστικές παροχές.
- **Στόχος:** Υπουργείο Οικονομικών ΗΠΑ *«η οικονομική απομόνωση και το στέγνωμα της Κούβας από δολάρια».*
- **Κύρια μέτρα:**
  - ✓ Απαγόρευση σχέσεων αμερικάνικων εταιρειών με επιχειρήσεις στην Κούβα.
  - ✓ Επιρροή σε άλλες χώρες για αποθάρρυνση επενδύσεων σε Κούβα (πχ Royal Dutch Shell).
  - ✓ Απαγόρευση ταξιδιών.
- **ΟΗΕ:** Από το 1992, ψήφισμα-καταδίκη των συνεχιζόμενων επιπτώσεων του εμπάργκο. Επικρίσεις από Διεθνή Αμνηστία, Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ.α.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Εμπάργκο (Case Study USA vs Cuba)

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- **Αποτελέσματα:**
  - ✓ Οικονομία Κούβας: 685 εκ $ ετησίως και 28,6 δις $ συνολικά.
  - ✓ Οικονομία ΗΠΑ:1,2-4,8 δις $ ετησίως λόγω παρεμπόδισης τους εξαγωγέων ΗΠΑ να εισέλθουν στις αγορές της Κούβας.
  - ✓ Πολιτική:Παραμονή Κάστρο στην εξουσία/διεθνής προβολή του ως θύμα.
- **Αλλαγές:**
  - ✓ 2001: Αύξηση εξαγωγών ΗΠΑ λόγω νέων διαδικασιών για την επίσπευση των αιτήσεων αδειών εξαγωγής επιλέξιμων γεωργικών προϊόντων στην Κούβα.
  - ✓ 2009: Διαδικασία αποκατάστασης σχέσεων από τον Ομπάμα.

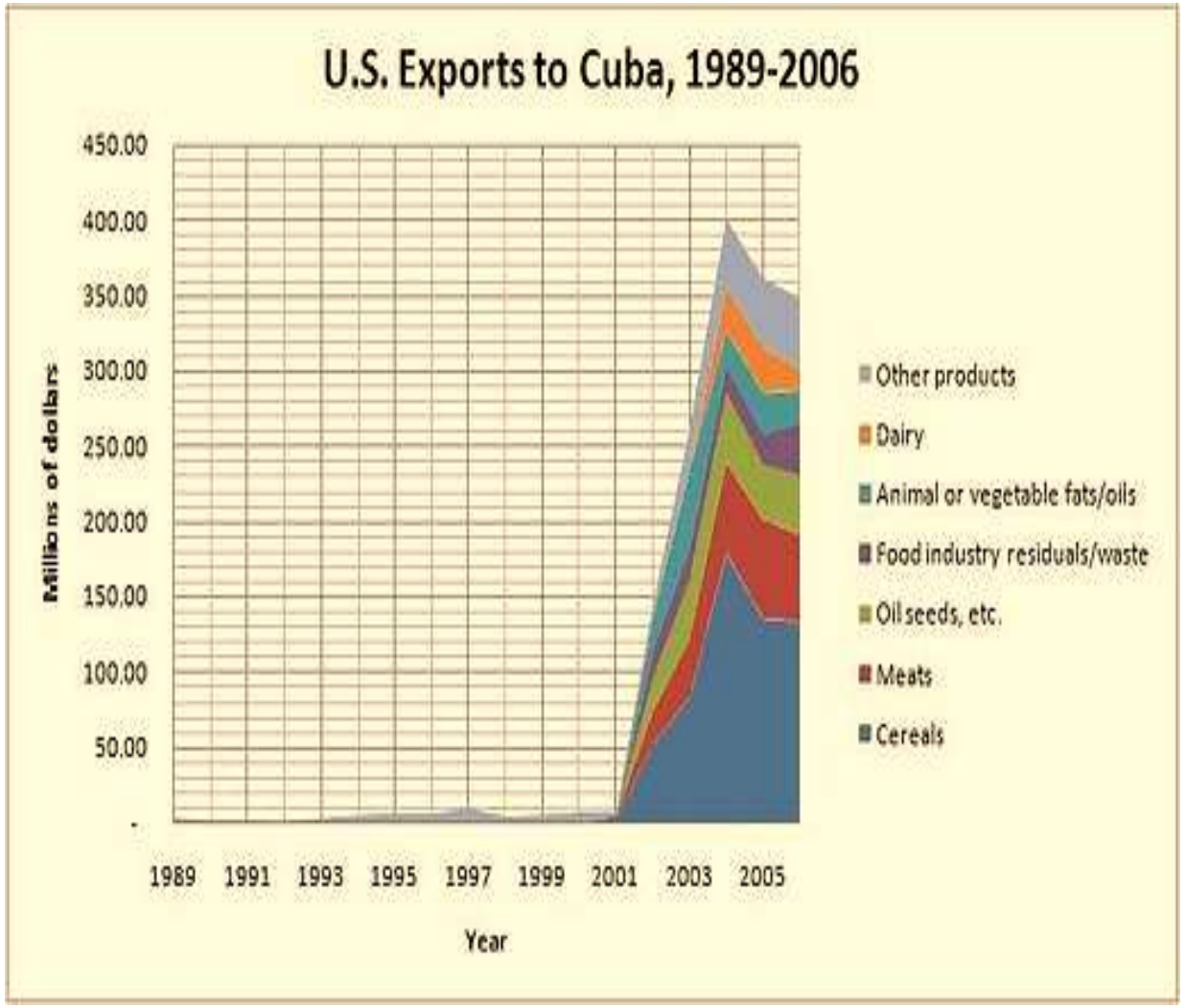

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Μποϋκοτάζ

- Πράξη μη βίαιης, εθελοντικής αποχής από ένα προϊόν, άτομο, οργανισμό ή χώρα ως έκφραση διαμαρτυρίας, συνήθως για ηθικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς ή περιβαλλοντικούς λόγους.

- Στη σύγχρονη εκδοχή του αποτέλεσμα του καταναλωτικού ακτιβισμού.

- Γνωστές περιπτώσεις:
  - ✓ Το 1905 στα αμερικάνικα προϊόντα στην Κίνα για τον αμερικάνικο νόμο κατά της μετανάστευσης των Κινέζων στις ΗΠΑ.
  - ✓ Το 1933 στις εβραϊκές επιχειρήσεις από ναζί.
  - ✓ Το 2019 στα ιαπωνικά προϊόντα στην Ν. Κορέα κατά τον οικονομικό πόλεμο Ιαπωνίας –Ν. Κορέας.

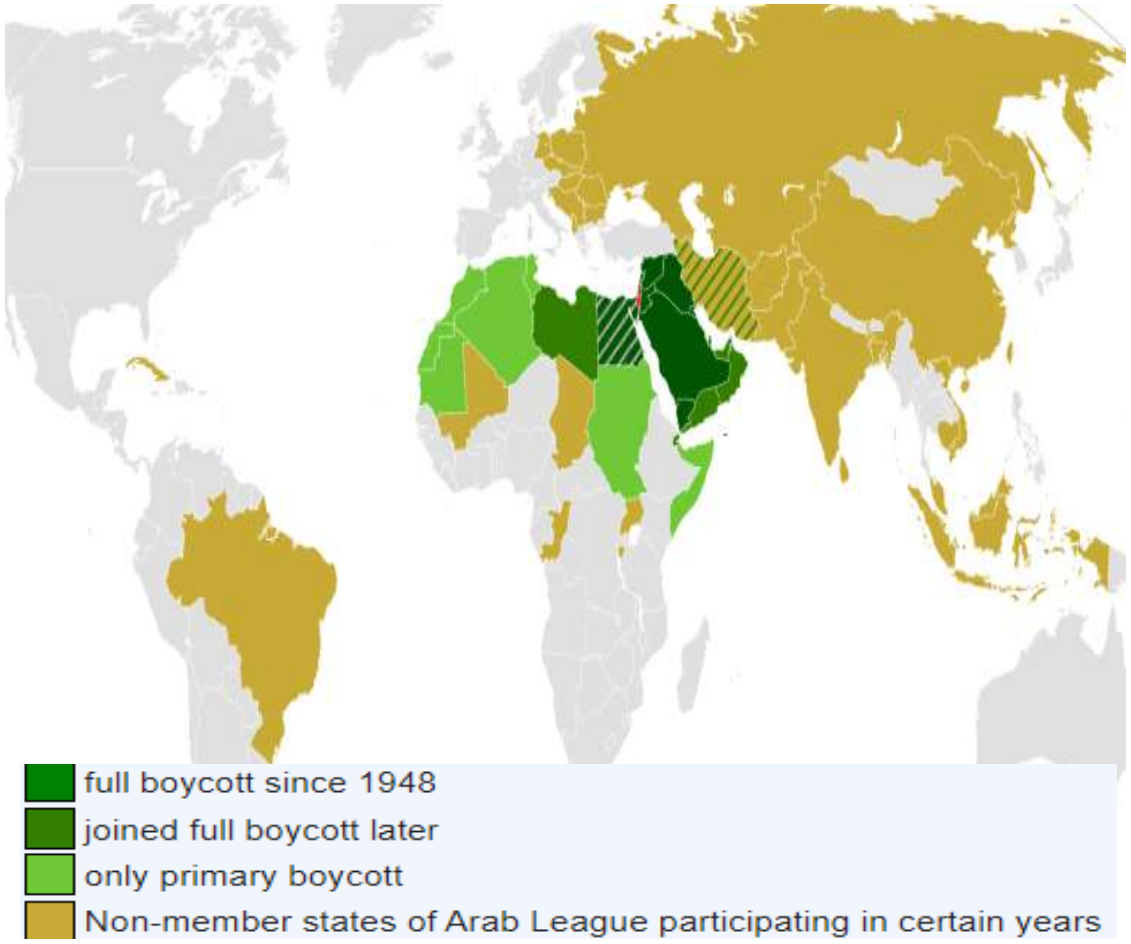

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Δασμός

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Ειδικός φόρος που επιβάλλεται στα εμπορεύματα κατά την εισαγωγή ή εξαγωγή τους. Εκτός από πηγή εσόδων για την κυβέρνηση, οι εισαγωγικοί δασμοί είναι μια μορφή ρύθμισης του εξωτερικού εμπορίου και εργαλείο της εξωτερικής πολιτικής, καθώς η φορολογία στα ξένα εμπορεύματα ενθαρρύνει ή να προστατεύει την εγχώρια βιομηχανία.
- **ΕΕ vs Κίνα:**
  - ✓ 2010: Αθέμιτες πρακτικές των κινεζικών εταιρειών στην παραγωγή χαρτιού & επιδότηση από τη χώρα προέλευσης. Επιβολή από ΕΕ αντισταθμιστικών δασμών 4%-12% και δασμών αντιντάμπινγκ από 8%-35%. Απάντηση Κίνας με αύξηση δασμών στις εισαγωγές πατάτας από ΕΕ.
  - ✓ 2014: Συμφωνία μείωσης δασμών σε τεχνολογικά προϊόντα με προσδοκώμενο όφελος 1 τρις δολάρια.

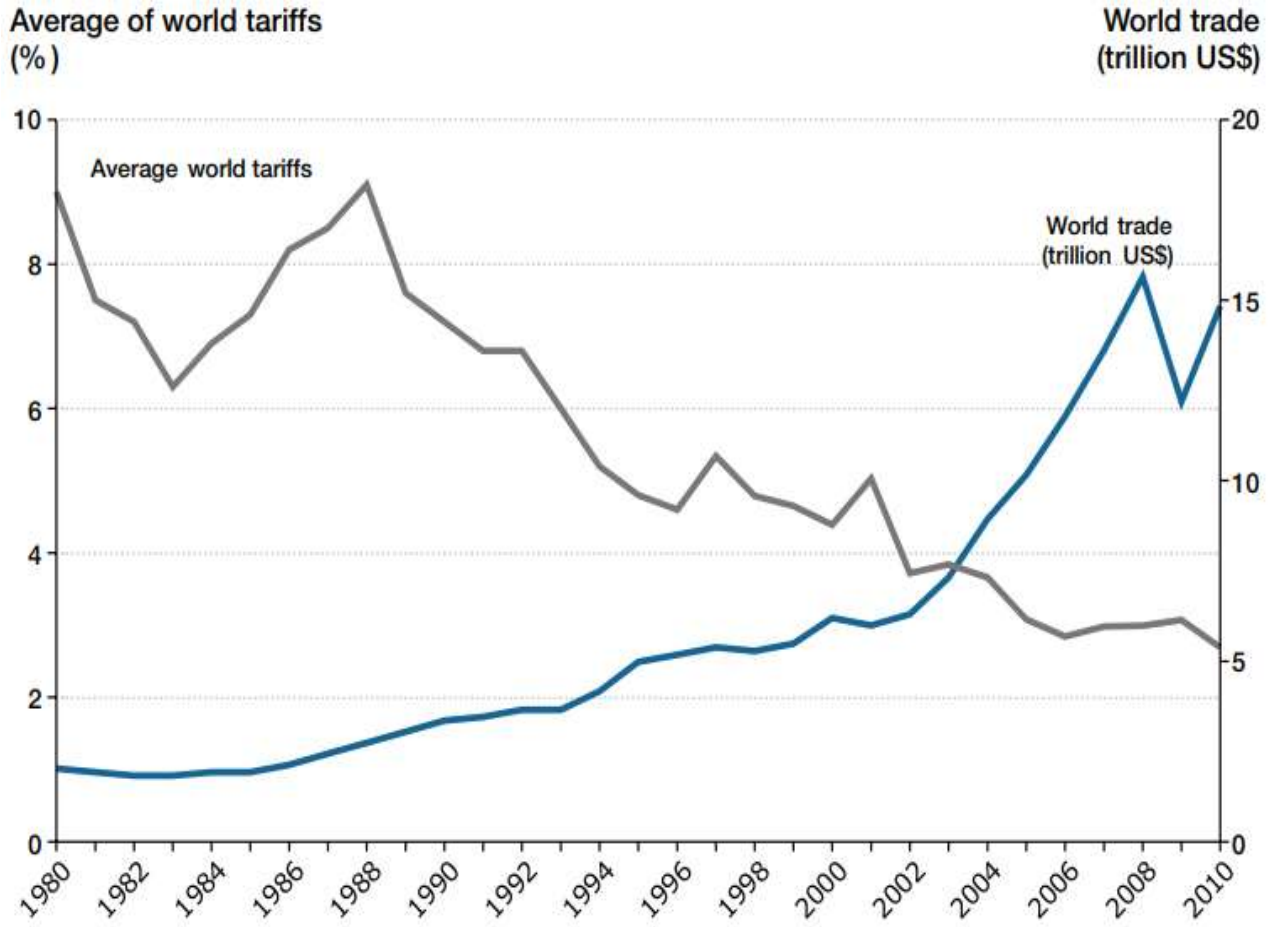

Source: Tariffs adapted from Coatsworth and Williamson, 2002 and Mitchel, 1992; referenced in Nenci, 2009; World Bank, World Trade from World Trade Organization report, 2012.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Ρήτρα Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους (ΜΕΚ)

- Καθεστώς ή επίπεδο μεταχείρισης που παρέχεται από ένα κράτος σε ένα άλλο. Η χώρα που είναι η δικαιούχος αυτής της μεταχείρισης πρέπει να λαμβάνει ίσα εμπορικά πλεονεκτήματα ως "η πλέον ευνοούμενη χώρα" από τη χώρα που παρέχει τέτοια μεταχείριση (τα εμπορικά πλεονεκτήματα περιλαμβάνουν χαμηλούς δασμούς ή υψηλά όρια εισαγωγών).

- **ΠΟΕ:** Τα μέλη δεν επιτρέπονται να κάνουν διακρίσεις μεταξύ των εμπορικών εταίρων και εάν δοθεί ειδικό καθεστώς σε έναν εμπορικό εταίρο, η χώρα οφείλει να την επεκτείνει σε όλα τα μέλη του ΠΟΕ. Οι εξαιρέσεις επιτρέπουν την προτιμησιακή μεταχείριση των :
  - ✓ Αναπτυσσόμενων χωρών
  - ✓ Περιφερειακών ζωνών ελεύθερων συναλλαγών
  - ✓ Τελωνειακών ενώσεων

- Πρόκληση η δημιουργία περιφερειακών συνασπισμών (πχ ΕΕ,NAFTA), οι οποίες μείωσαν ή εξάλειψαν δασμούς μεταξύ των μελών τους διατηρώντας παράλληλα τα δασμολογικά τείχη μεταξύ των κρατών ΠΟΕ.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Ρήτρα Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους (ΜΕΚ)

- Αντιπαράθεση την δεκαετία του ΄90 για την διατήρηση του καθεστώτος ΜΕΚ από τις ΗΠΑ για την Κίνα, λόγω των πωλήσεων ευαίσθητης στρατιωτικής τεχνολογίας και της συνεχιζόμενης δίωξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την Κίνα. Η αντιπαράθεση τελείωσε όταν η Κίνα έγινε μέλος του ΠΟΕ τον Δεκέμβριο 2001.

- Η Ινδία χορήγησε τη ρήτρα ΜΕΚ στο Πακιστάν το 1996. Η Ινδία απέσυρε τη ρήτρα ΜΕΚ από το Πακιστάν μετά την επίθεση στην Pulwama τον Φεβρουάριο του 2019, επικαλούμενη το άρθρο XXI της GATT (εξαιρέσεις για λόγους ασφαλείας).

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ)

- Χορήγηση προτιμησιακών δασμών από τις αναπτυγμένες χώρες στις εισαγωγές από τις αναπτυσσόμενες. Περιλαμβάνει μειωμένους/ μηδενικούς δασμούς επιλέξιμων προϊόντων που εξάγονται από τις δικαιούχες χώρες στις αγορές των αναπτυγμένων χωρών. Ο στόχος είναι να υποστηρίξει τις οικονομίες των αναπτυσσόμενων χωρών παρέχοντας τους ευκολότερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές και αυξάνοντας τις ευκαιρίες εξαγωγών τους.
- **ΠΟΕ:** Περιλαμβάνει μειωμένους ή μηδενικούς δασμούς σε επιλέξιμα προϊόντα που εξάγονται από χώρες που επωφελούνται προς αγορές σε αναπτυγμένες χώρες. Το 1971, αναγνώριση παραχώρησης προνομιακού δασμολογίου για 10 έτη. Το 1979, το μέτρο έγινε μόνιμο.
- **ΕΕ:** Κανονισμός 978/2012 (εφαρμογή 1/1/2014):
  - ✓ Γενικό ΣΓΠ: Αναστολή ή μείωση δασμών εισαγωγές από αναπτυσσόμενη χώρα.
  - ✓ ΣΓΠ+(σύστημα κινήτρων): Ακόμη χαμηλότεροι δασμοί για χώρες που επικυρώνουν και εφαρμόζουν 27 διεθνείς συμβάσεις που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και εργατικά δικαιώματα, το περιβάλλον και τη χρηστή διακυβέρνηση.
  - ✓ ΟΕΟ (Όλα Εκτός από Όπλα-ΕΒΑ): Πλήρης αναστολή δασμών και ποσοστώσεων για όλα τα αγαθά με την εξαίρεση των όπλων για λιγότερο αναπτυσσόμενες χώρες.

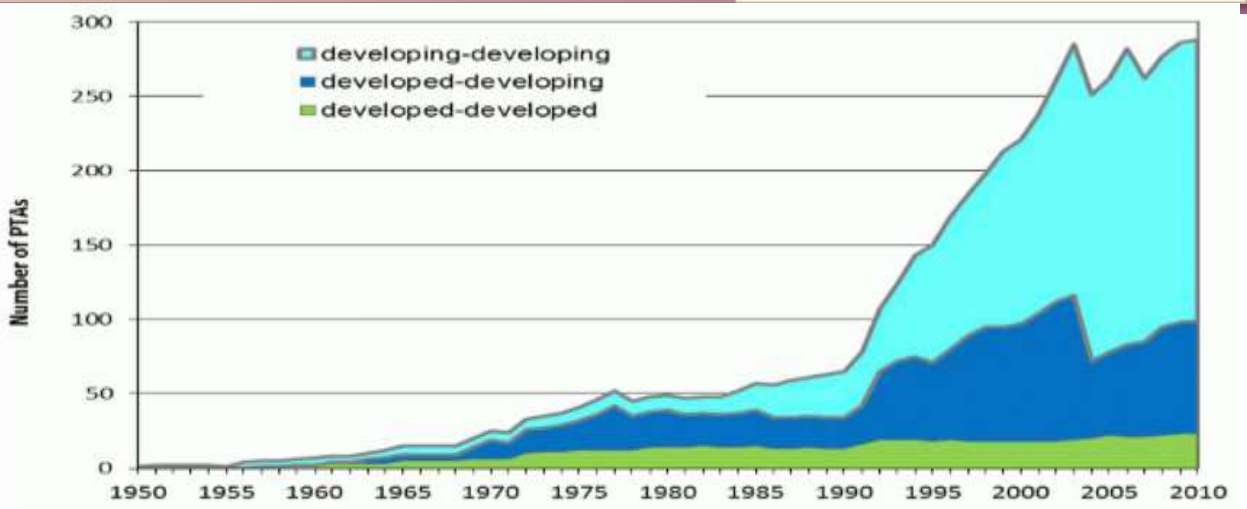

Source: WTO Secretariat

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ)

- **Αποτίμηση συστήματος:**
  - ✓ Εναρμόνιση αναπτυγμένων κρατών με την υποχρέωση γενίκευσης των προγραμμάτων τους προσφέροντας οφέλη σε ένα μεγάλο αριθμό αναπτυσσόμενων κρατών.
  - ✓ Διατήρηση εξαιρέσεων για πολιτικούς λόγους (πχ ΗΠΑ εναντίον Βιετνάμ και Λιβύης).
  - ✓ Μη κάλυψη προϊόντων ειδικού ενδιαφέροντος (κλωστοϋφαντουργικά, κεραμικά, γυαλί, χάλυβας κτλ).
  - ✓ Κέρδος οι πλουσιότερες αναπτυσσόμενες χώρες (Μεξικό, Ταιβάν, Χονγκ Κονγκ, Σιγκαπούρη, Μαλαισία κτλ).

- **Διαφορά ΜΕΚ με ΣΓΠ:** Στο ΜΕΚ τα μέλη του ΠΟΕ επιβάλλεται να δίνουν ίσες προτιμήσεις στους εμπορικούς εταίρους. Στο ΣΓΠ επιτρέπεται στα μέλη να δίνουν ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση (πχ μηδενικοί δασμοί για εισαγωγές) ανάλογα με την περίπτωση στις αναπτυσσόμενες χώρες.

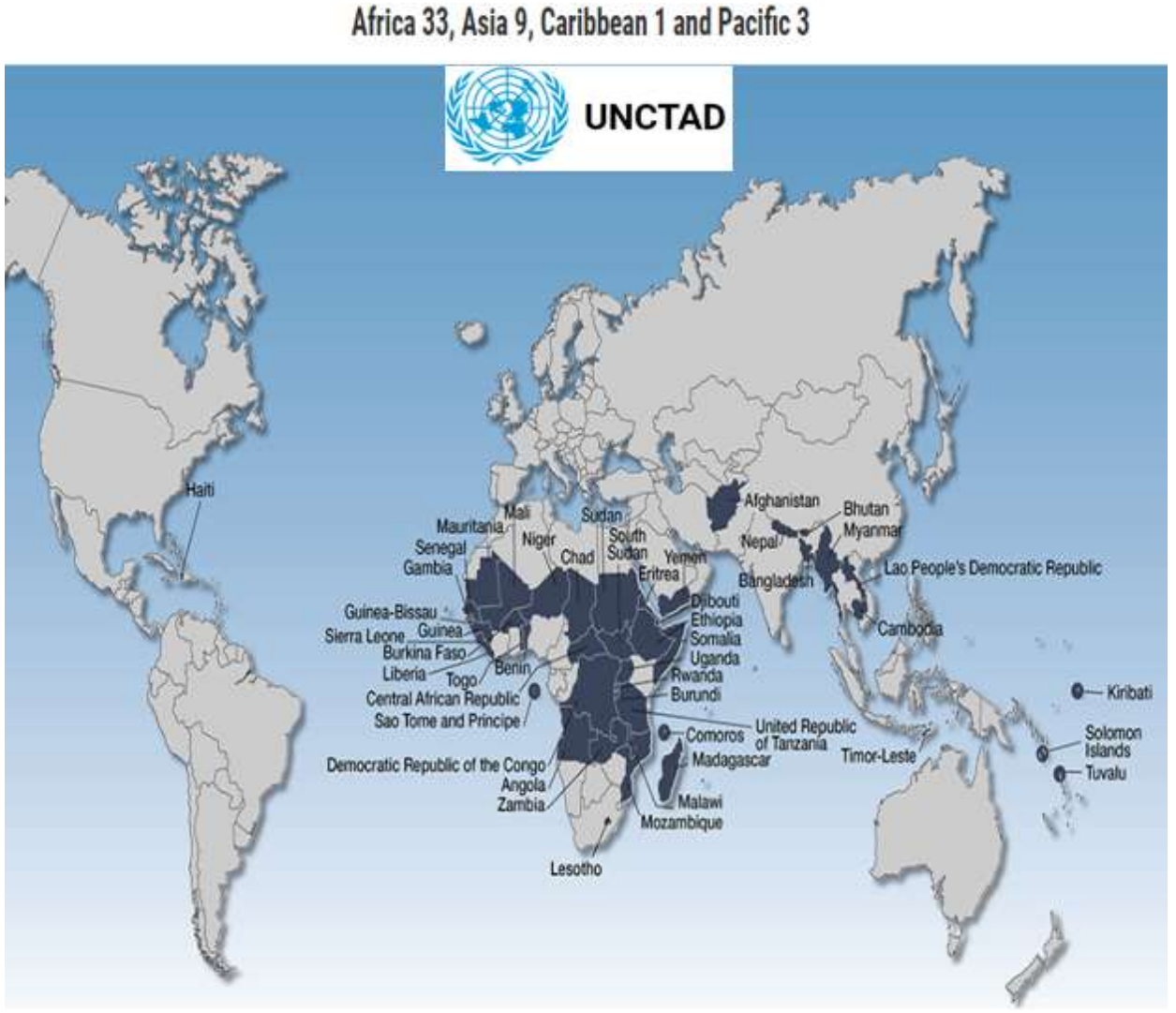

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Επιδοτήσεις εξαγωγών

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Πολιτικές που στοχεύουν στον ενθάρρυνση των εξαγωγών με διάφορες μορφές: άμεσες πληρωμές, χαμηλού κόστους δάνεια και φορολογικά κίνητρα για τους εξαγωγείς. Ωστόσο, αυτές οι πρακτικές διαστρεβλώνουν τις συνθήκες του δίκαιου ανταγωνισμού.

- **ΠΟΕ:** Η Συμφωνία για τις Επιδοτήσεις και τα Αντισταθμιστικά Μέτρα ρυθμίζει το πλαίσιο λήψης αντισταθμιστικών μέτρων και προσφέρει το δικαίωμα στο κράτος που πλήττεται να χρησιμοποιήσει την διαδικασία του Μηχανισμού Επίλυσης Διαφορών. Απαγόρευση των περισσότερων επιδοτήσεων, όμως κοινωνικοί λόγοι όπως η προστασία των φτωχών κρατών επιβάλλουν δίκαιες εξαιρέσεις.

- **ΕΕ:** Κανονισμός 1037/2016.Αντισταθμιστικός δασμός επιβάλλεται για επιδότηση που έχει χορηγηθεί για την κατασκευή, παραγωγή, εξαγωγή ή μεταφορά οποιουδήποτε προϊόντος, του οποίου η ελεύθερη κυκλοφορία στην Ένωση προκαλεί ζημία. Αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατόπιν έγγραφης διαμαρτυρίας του κ-μ. Επιβολή προσωρινών μέτρων 9 μηνών, στη συνέχεια μετατροπή σε μόνιμα μέχρι 5+5 έτη.

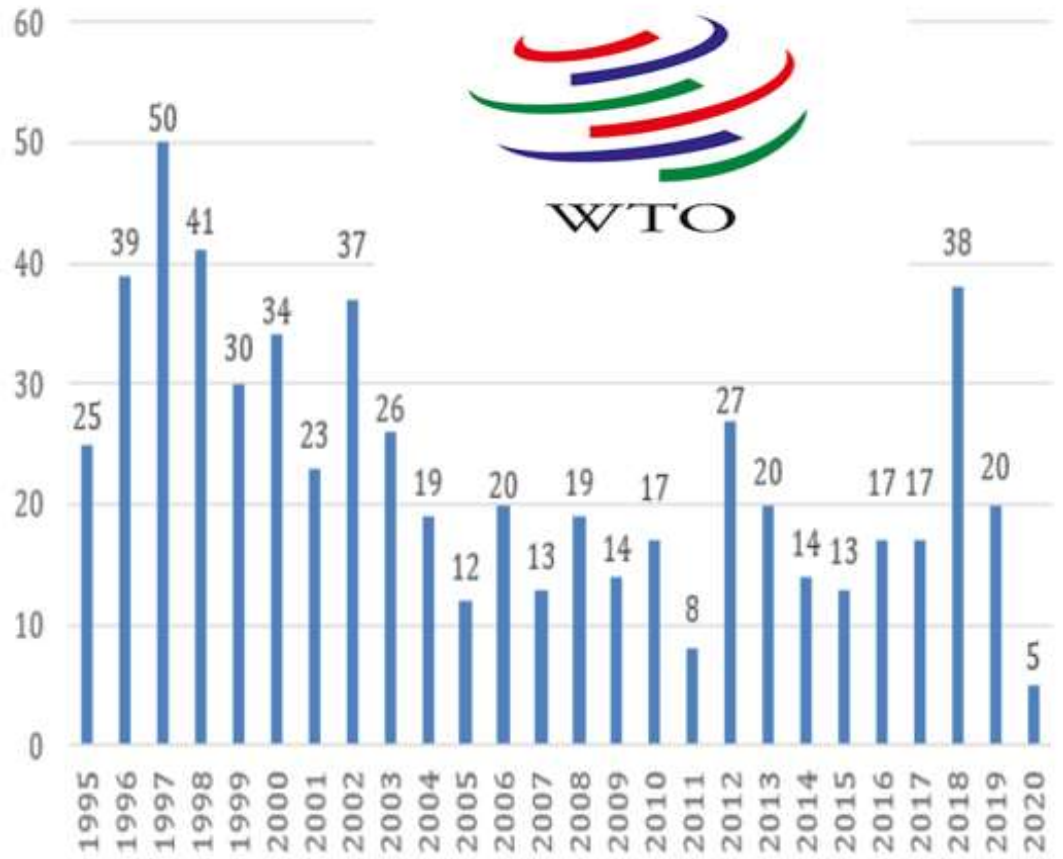

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΟΔ

(Anti) Dumping

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Πρακτική εκούσιας πώληση αγαθών στο εξωτερικό σε τιμές χαμηλότερες του κόστους παραγωγής. Αυτό μπορεί να βλάψει τις εγχώριες βιομηχανίες, καθώς υπονομεύει τις τιμές τους και τους δυσκολεύει να ανταγωνιστούν στη χώρα τους.
- Ο όρος "αντι-ντάμπινγκ" αναφέρεται στα μέτρα που λαμβάνουν χώρες για να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις του "dumping" στις οικονομίες τους (ενδέχεται να επιβάλλουν επιπλέον δασμούς ή φόρους σε αυτά τα αγαθά).
- **ΠΟΕ:** Άρθρο VI GATT. Dumping κατακριτέο όταν προκαλεί ή απειλεί να προκαλέσει σοβαρή ζημία σε εγχώριο κλάδο παραγωγής στη χώρα εισαγωγής.
- **ΕΕ:** Κανονισμός 1036/2016. Διερεύνηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και λήψη μέτρων όταν:
  1. οι εισαγωγές αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ
  2. η ευρωπαϊκή βιομηχανία υφίσταται «σημαντική ζημία»
  3. αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του ντάμπινγκ και της ζημίας
  4. τα μέτρα δεν αντίκειται στο συμφέρον της ΕΕ

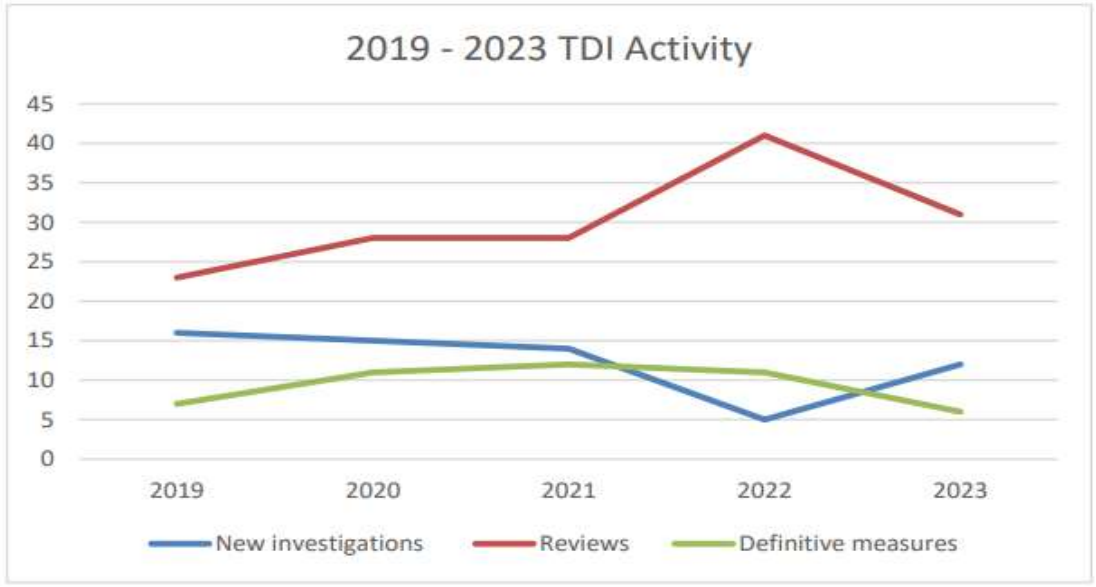

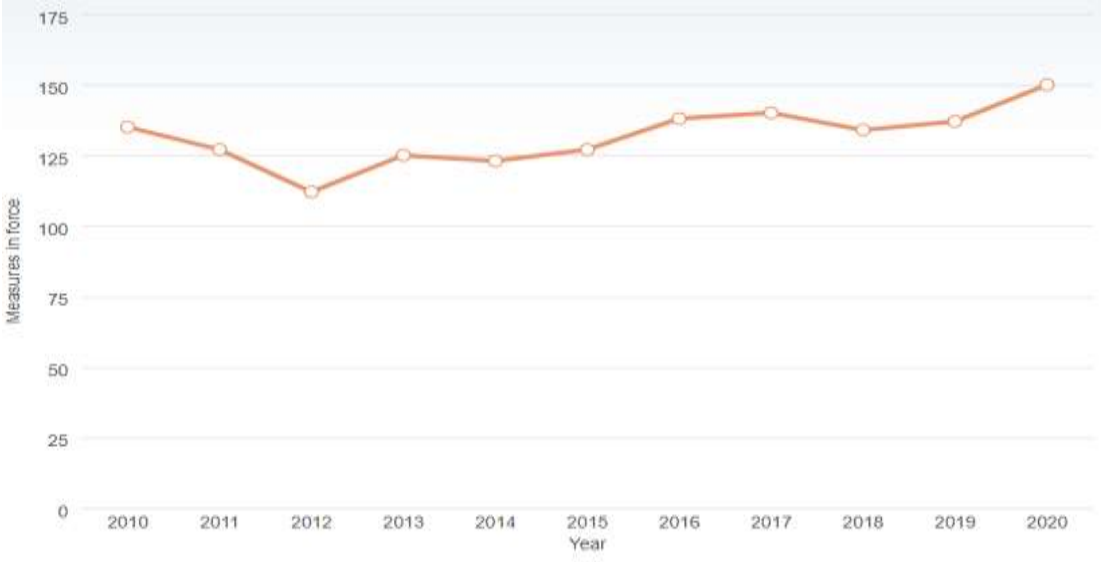

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Ποσοστώσεις

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Περιορισμοί στην ποσότητα ή την αξία συγκεκριμένων αγαθών που μπορούν να εισαχθούν ή να εξαχθούν εντός ενός δεδομένου χρονικού διαστήματος.

- **ΠΟΕ:** Άρθρο XI της GATT. Γενική κατάργηση των ποσοτικών περιορισμών, ωστόσο επιτρέπονται σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις. Οι κοινοποιήσεις των επιβαλλόμενων ποσοστώσεων από τα μέλη επιδιώκουν να παρέχουν διαφάνεια σχετικά με αυτά τα μέτρα.

- **ΕΕ:**
  - ✓ Κανονισμός 1388/2013.Κατάλογος γεωργικών και βιομηχανικών προϊόντων που υπόκεινται στα εν λόγω μέτρα.
  - ✓ 2018:Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέβαλε προσωρινά μέτρα (ποσόστωση 25%) στις εισαγωγές 23 προϊόντων χάλυβα, προκειμένου να αντιμετωπίσει την εκτροπή του χάλυβα από άλλες χώρες στην αγορά της ΕΕ, ως αποτέλεσμα των δασμών που επιβλήθηκαν από τις ΗΠΑ.

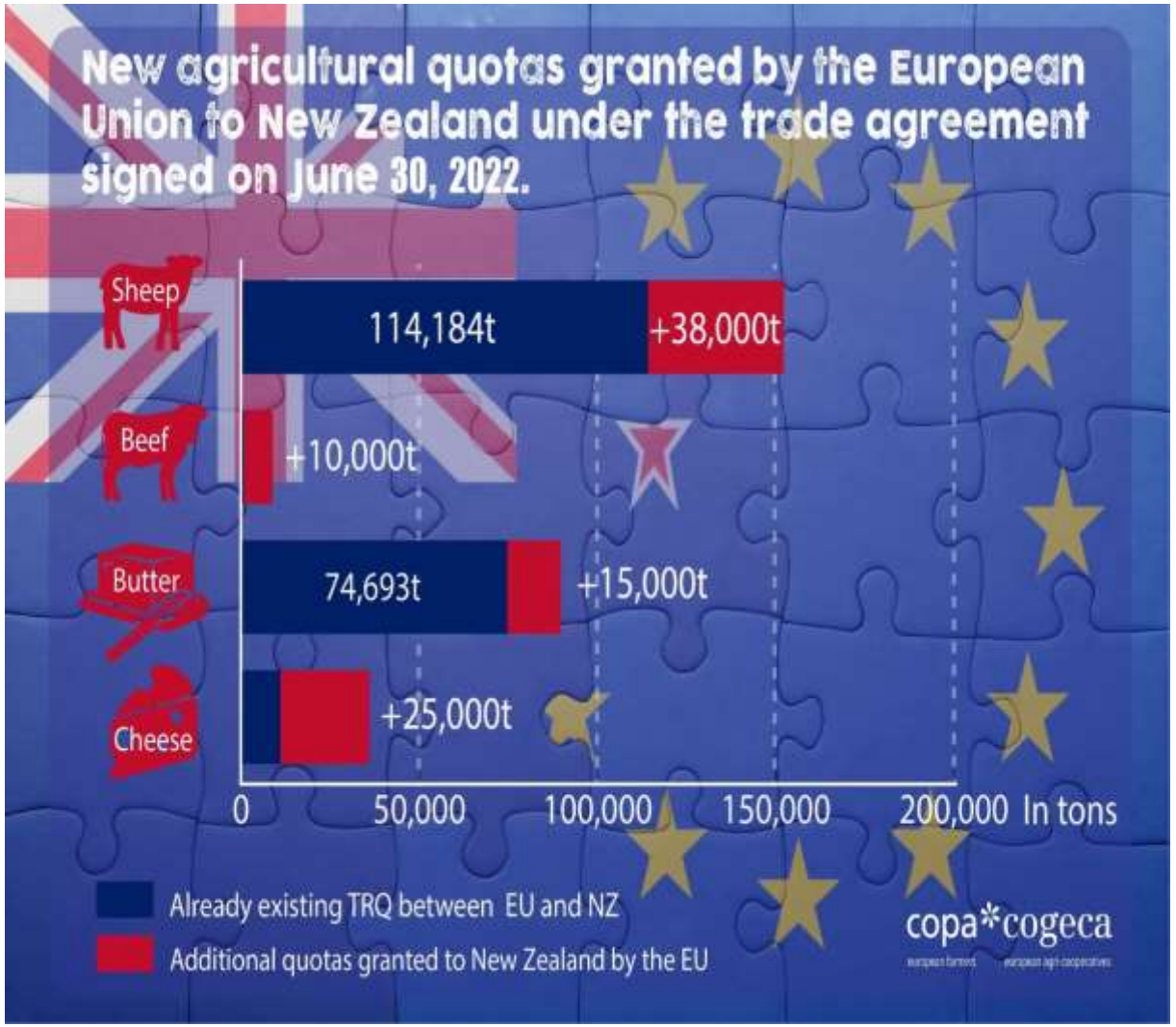

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Άδεια εισαγωγής αγαθών

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Διοικητικό έγγραφο από τις αρχές του κράτους με το οποίο επιτρέπεται η εισαγωγή προϊόντων. Η άδεια είναι συχνά απαραίτητη για το εμπορικό σύστημα, καθώς εξασφαλίζει ότι τα εισαγόμενα αγαθά πληρούν συγκεκριμένα πρότυπα.
- **ΠΟΕ:** Συμφωνία Περί Διαδικασιών στον Τομέα Εισαγωγής (Agreement on Import Licensing Procedures). Οι άδειες πρέπει να είναι απλές και να χορηγούνται με διαφανείς όρους προκειμένου να μην εμποδίζουν τις εμπορικές συναλλαγές.
- ΕΕ vs Αργεντινή: Προσφυγή ΕΕ στον ΠΟΕ το 2012, για *«συστηματικές καθυστερήσεις ή αρνήσεις από τις αρχές της Αργεντινής χωρίς λογική βάση»*. Ο ΠΟΕ διαπίστωσε ότι οι κανόνες αδειοδότησης παραβιάζουν την GATT και κάλεσε την κυβέρνηση της Αργεντινής να τους εναρμονίσει με τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Αποκλειστική αγορά

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Αγορά πρώτων υλών και αγαθών για να μην είναι σε θέση να τις αγοράσει η χώρα στόχος.
- Δυσχέρειες πρόσβασης των επιχειρήσεων σε ξένες αγορές που οφείλονται σε συμφωνίες για:
  - ✓ Προώθηση συγκεκριμένου σήματος
  - ✓ Υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού
  - ✓ Παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης
  - ✓ Αποκλειστική διανομή, δικαιόχρηση (franchise)
  - ✓ Παραχώρηση management
- **1995:** Η Fuji υπογράφει αποκλειστικές συμφωνίες διανομής με ιαπωνικές εταιρείες παραγωγής εμποδίζοντας την πρόσβαση της Kodak στην ιαπωνική αγορά. Η Kodak προσφεύγει στην αμερικάνικη κυβέρνηση και στον ΠΟΕ για επιβολή κυρώσεων στην Fuji. Ο ΠΟΕ απορρίπτει τους ισχυρισμούς της Kodak.

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Σύνοψη

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

ΘΕΤΙΚΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΑ
Ένταξη σε ΣΓΠ	Επιδοτήσεις εξαγωγών
Μείωση δασμών	Αύξηση δασμών
Άδειες εισαγωγών	Εμπάργκο
Παραχώρηση ρήτρας ΜΕΚ	Dumping
	Αρνήσεις / καθυστερήσεις στις άδειες εισαγωγών
	Μποϋκοτάζ
	Αποκλειστική αγορά
	Επιβολή ποσοστώσεων

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

1. Παροχή ευνοϊκών δανείων στη χώρα - στόχο.
2. Ενθάρρυνση εξαγωγών ή εισαγωγών παραχώρηση εξαγωγικών πιστώσεων.
3. Αποκλεισμός ή περιορισμός επενδύσεων από το εξωτερικό για ορισμένους κλάδους οικονομίας.
4. Περιορισμοί στον επαναπατρισμό κερδών και έλεγχοι εξαγωγών κεφαλαίου.
5. Αναδιάρθρωση/επαναδιαπραγμάτευση του χρέους.
6. Προσφορά ασφαλιστικών υπηρεσιών για προστασία ΑΞΕ, ιδιαίτερα έναντι πολιτικού κινδύνου.

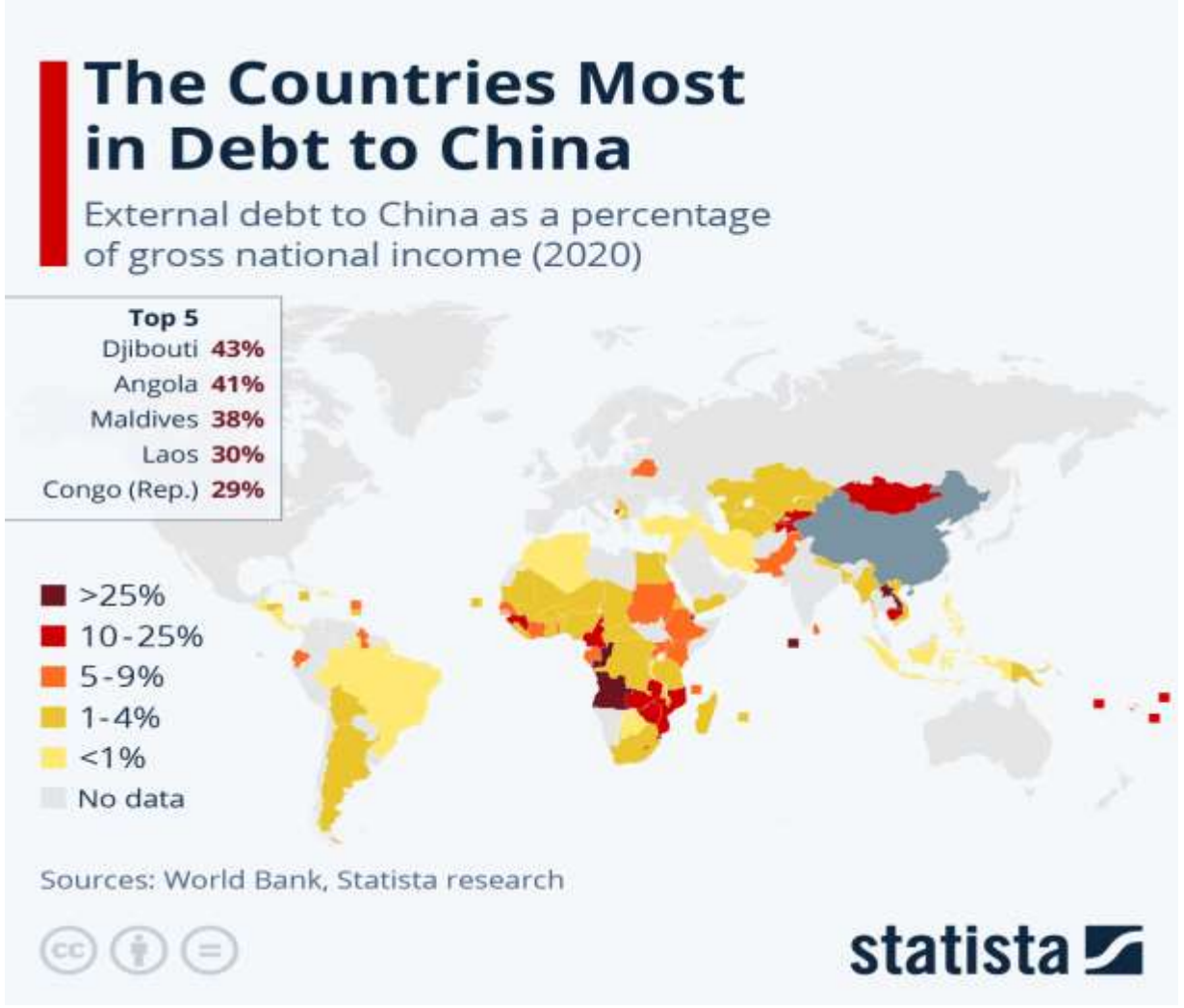

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

7. Απαίτηση συμμετοχής τοπικών εταίρων σε ΑΞΕ.
8. Απαιτήσεις εισαγωγής τεχνολογίας/απαγόρευση εξαγωγής τεχνολογίας.
9. Μείωση ή/και ανάκληση πιστώσεων για οικονομική βοήθεια/ επιβράδυνση μεταβίβασης χρηματοοικονομικών πόρων.
10. Παρακράτηση ή/και κατάργηση εισφορών σε ΔΟ ή καθυστέρηση οφειλών, με στόχο την μεταβολή πολιτικής των ΔΟ.
11. Πάγωμα/απαλλοτρίωση περιουσιακών στοιχείων, δήμευση περιουσίας και άρνηση πρόσβασης σε τραπεζικούς λογαριασμούς της χώρας στόχου.
12. Δωρεάν παραχώρηση οπλικών συστημάτων.

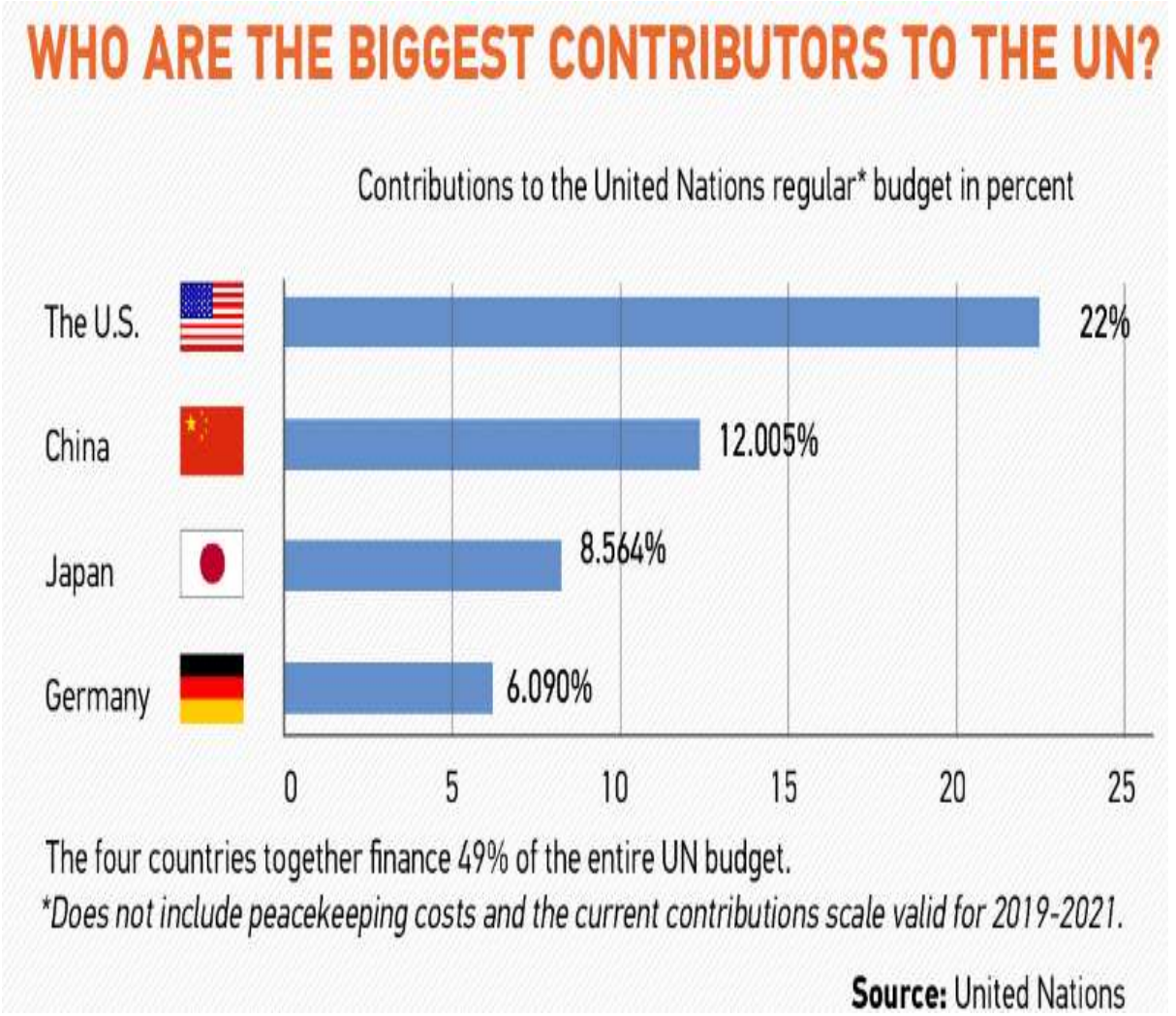

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Σύνοψη

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

ΘΕΤΙΚΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ & ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	**ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ & ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ**
Χορήγηση πιστώσεων	Έλεγχοι/περιορισμοί στον επαναπατρισμό κεφαλαίου
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	
Ασφαλιστικές εγγυήσεις	
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ	**ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ**
Μείωση φορολογίας ξένων επενδύσεων	Αύξηση φορολογίας/απαίτηση συμμετοχής τοπικών εταίρων σε ΑΞΕ/ απαιτήσεις εισαγωγής τεχνολογίας/απαγόρευση εξαγωγής τεχνολογίας/αποκλεισμός – περιορισμός επενδύσεων
ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ	**ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ**
Έγκαιρη πληρωμή/αύξηση εισφορών	Καθυστέρηση πληρωμής/μείωση-κατάργηση εισφορών
ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ - ΣΤΟΧΟΥ	**ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ – ΣΤΟΧΟΥ**
Αναδιάρθρωση/επαναδιαπραγμάτευση	ΟΧΙ αναδιάρθρωση/επαναδιαπραγμάτευση
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	**ΑΡΝΗΣΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Ιστορικό πλαίσιο

- **1944:** Ίδρυση Διεθνούς Τράπεζας Ανοικοδόμησης και Ανάπτυξης, Παγκόσμιας Τράπεζας και ΔΝΤ.
- **1947:** Δόγμα Τρούμαν οικονομική και στρατιωτική βοήθεια (και Ελλάδα-Τουρκία).
- **1948-52:** 1ο Πρόγραμμα το Σχέδιο Μάρσαλ.
- **1948:** Ίδρυση OECD.
- **1961:** Development Assistance Committee (DAC)στο πλαίσιο OECD.
- **Δεκαετία ΄60:** Ίδρυση Υπηρεσιών για οικονομική συνεργασία δωρητών (USAID,SIDA,NORAD,CIDA κτλ).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Κίνητρα

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

1. Γεωπολιτικά, πολιτικά και στρατηγικά.
   - ✓ Ψυχρός Πόλεμος: Εργαλείο των δυτικών χωρών για τον περιορισμό της ΕΣΣΔ.
   - ✓ Μετά τις 11/9: Εργαλείο για πρόληψη τρομοκρατικών επιθέσεων.
   - ✓ Επίτευξη στόχων εξωτερικής πολιτικής: Ανταμοιβή φιλικού καθεστώτος, δημιουργία συμμαχιών, συμπάθεια τοπικού πληθυσμού, πρόληψη κράτους παραλήπτη να συνταχθεί με αντίπαλο.
2. Προώθηση διεθνούς οικονομικής ανάπτυξης (πχ η βοήθεια σε χώρες ανατολικής Ευρώπης αποσκοπούσε στη συμμετοχή τους στο διεθνές εμπόριο).
3. Ανθρωπιστικοί/ηθικοί λόγοι σε περιπτώσεις μεγάλων φυσικών καταστροφών, κρίσεων ή πολεμικών επιχειρήσεων.
4. Αναμόρφωση του κράτους που δέχεται την βοήθεια (ανάπτυξη δημοκρατικών θεσμών, καταπολέμηση διαφθοράς κτλ.)
5. Άντληση εμπορικών πλεονεκτημάτων (διευκόλυνση εξαγωγών, προστασία επενδύσεων κτλ).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Παράγοντες συμμετοχής

1. Όγκος βοήθειας σε σχέση με δυνατότητες χώρας (πχ ΗΠΑ 1η σε βοήθεια σε απόλυτα μεγέθη, όμως χαμηλότερη από άλλα κράτη σε % ΑΕΠ).

2. Ιστορικές περιστάσεις και συγκυρίες (πχ Γαλλία σε πρώην αφρικανικές κτήσεις).

3. Εξασφάλιση υποστήριξης των υπηρεσιών παροχής βοήθειας από την κεντρική διοίκηση της χώρας.

4. Φύση των ειδικότερων στόχων που επιδιώκει κάθε κράτος (ευρύτερος στρατηγικός προγραμματισμός ή περιστασιακός/ευμετάβλητος πχ βοήθεια ΕΣΣΔ στην Κούβα στρατηγικό σχέδιο, στην Τουρκία περιστασιακή).

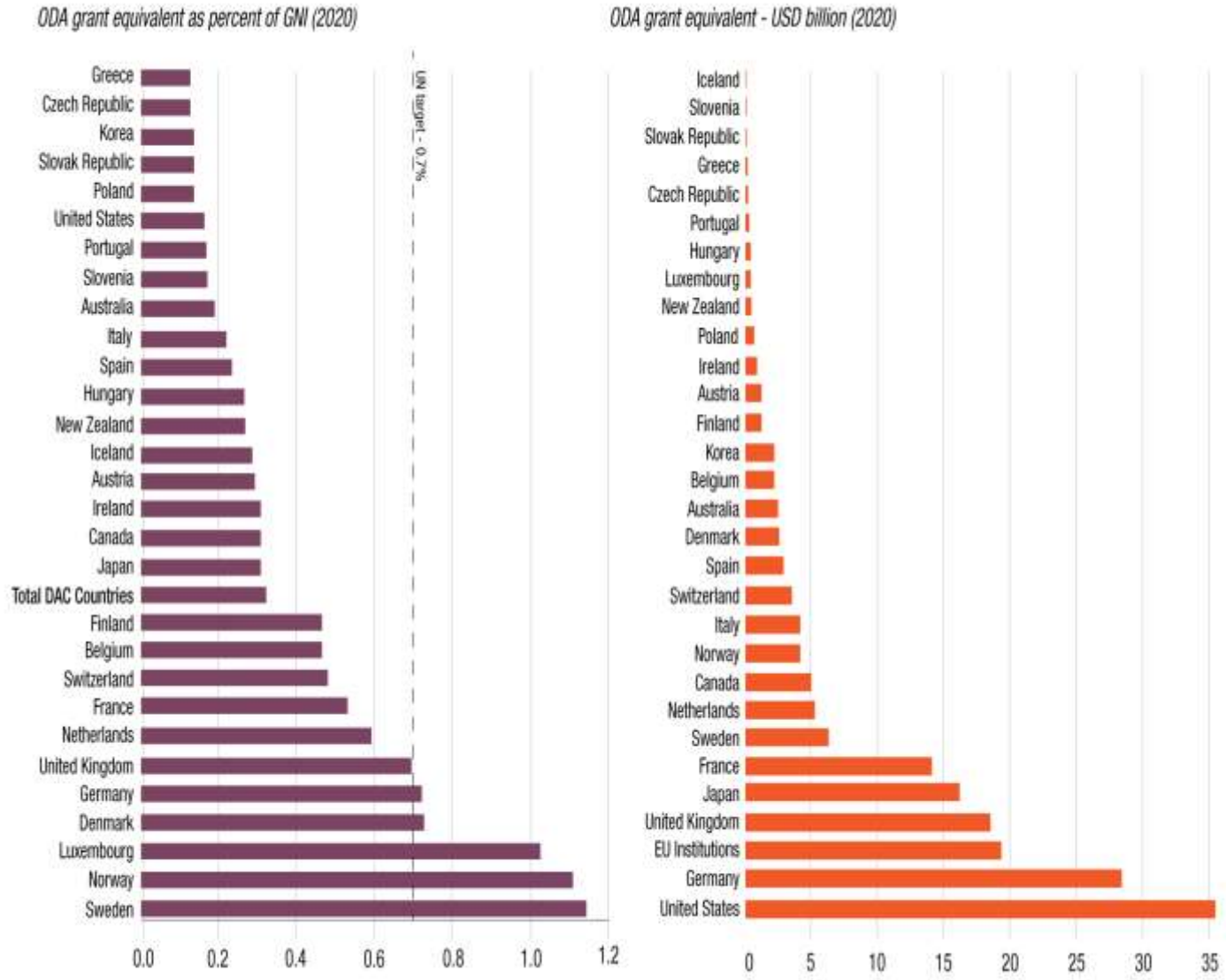

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Εξέλιξη

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
Διεθνείς Διαπραγματεύσεις

- Πτωτική τάση (% του ΑΕΠ) λόγω μη εκπλήρωσης στόχων μέχρι αρχές δεκαετίας ΄70.
- Κόπωση των δωρητών από αρχές δεκαετίας ‘90. Αιτίες:
  - ✓ Κατάρρευση διπολικού κόσμου-έλλειψη γεωπολιτικών κινήτρων.
  - ✓ Χαμηλή απόδοση δυτικών οικονομιών-μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα.
- Εν μέρει αντικατάσταση από ΜΚΟ.

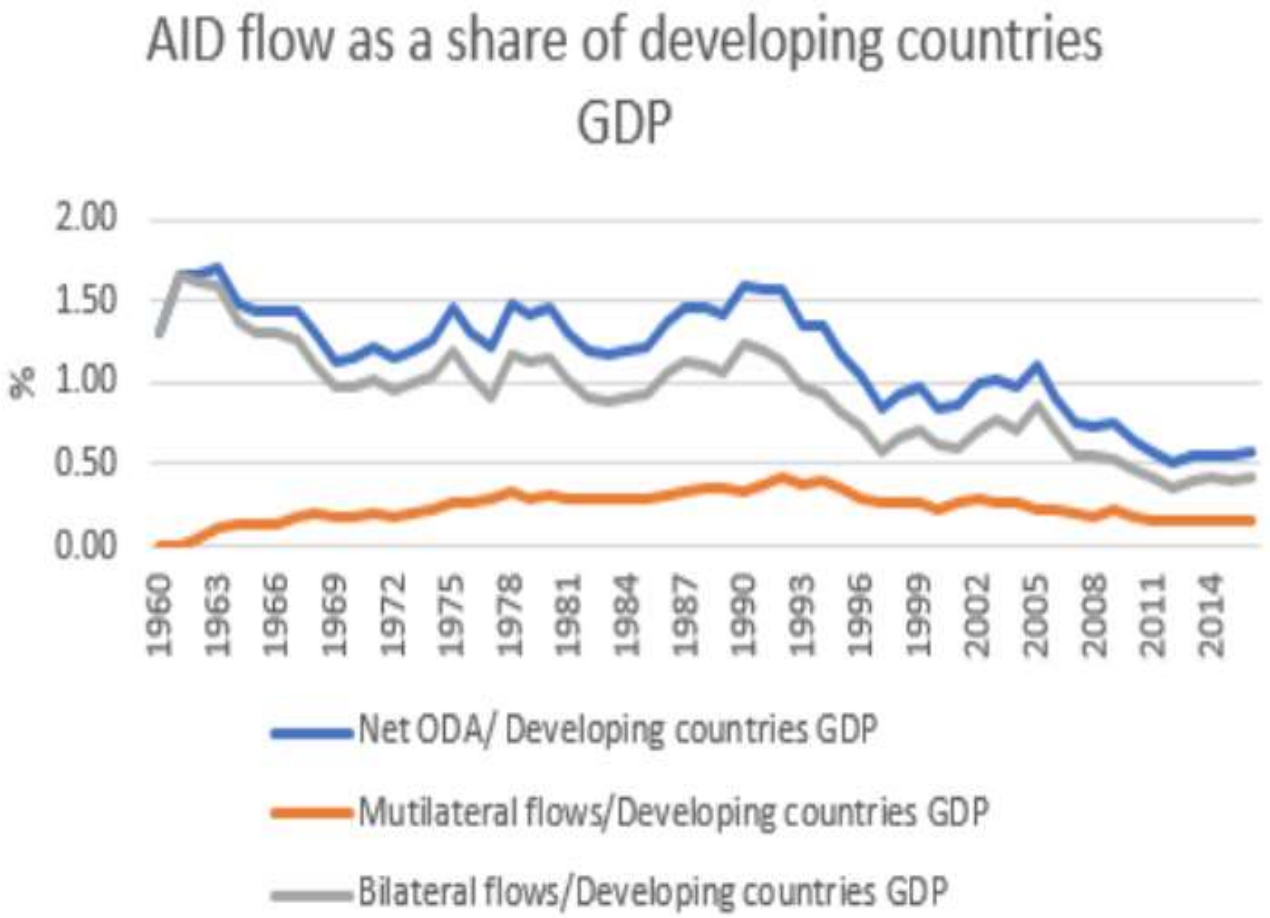

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

ΕΕ

- Ουσιαστικό εργαλείο για την άσκηση της ΚΕΠΠΑ. Χρήση στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης πολιτικής προσέγγισης, η οποία περιλαμβάνει πολιτικό διάλογο, συμπληρωματικές προσπάθειες και χρήση άλλων μέσων που έχει στη διάθεσή της.
- Η ΕΕ εφαρμόζει:
  - ✓ **Υποχρεωτικές κυρώσεις** που έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ προκειμένου να διατηρηθεί ή να αποκατασταθεί η διεθνής ειρήνη και ασφάλεια.
  - ✓ **Αυτόνομες κυρώσεις** για τις οποίες μπορεί να επιδιωχθεί συνεργασία με κράτη ή περιφερειακούς οργανισμούς.

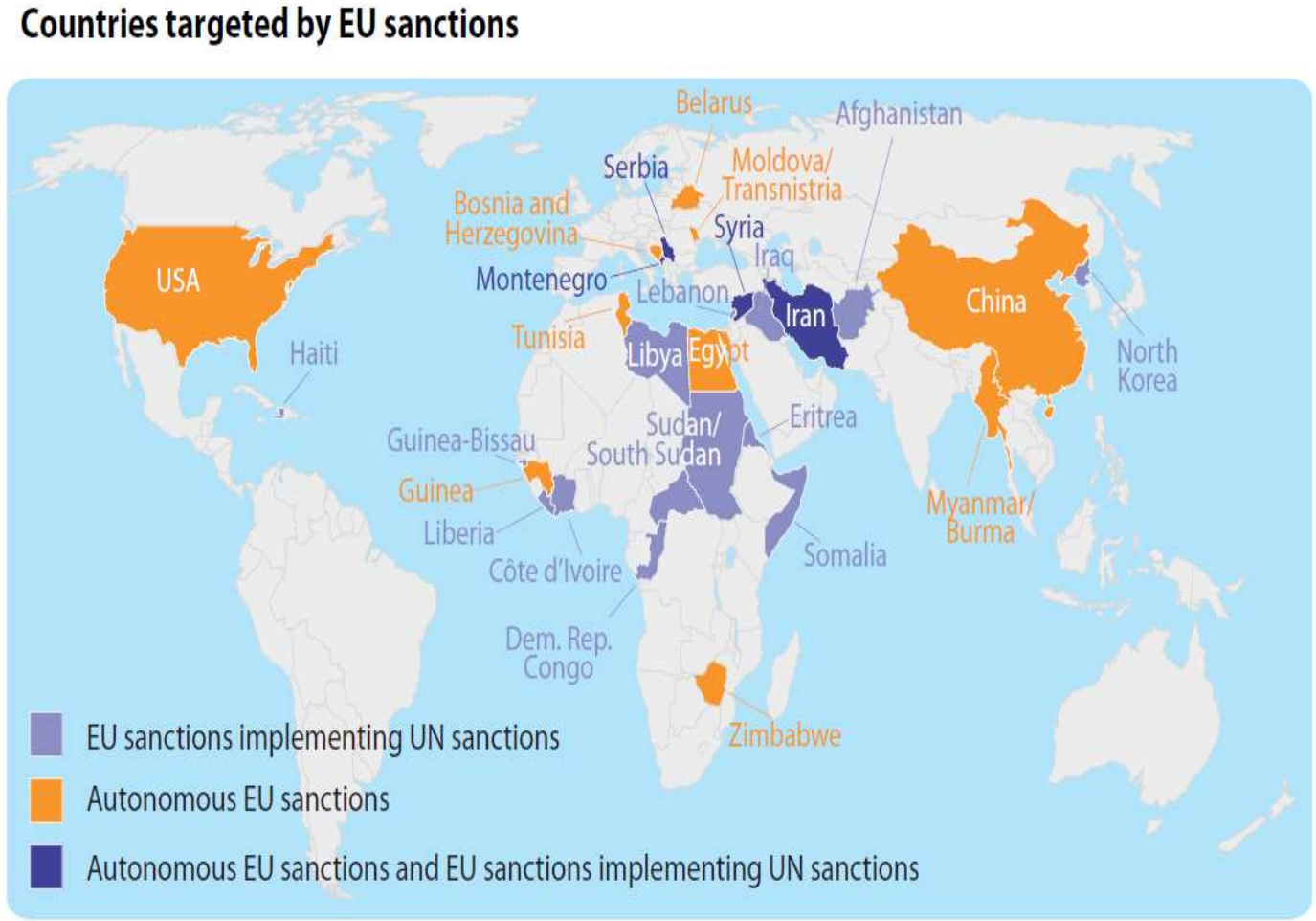

Source: Based on the EEAS list of CFSP sanctions in force and the legal study Comment choisir ses mesures restrictives? Guide pratique des sanctions de l'UE by Charlotte Beaucillon.

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

ΗΠΑ

- Οι πιο αξιοσημείωτοι στόχοι αφορούσαν χώρες τις οποίες θεωρούσαν οι ΗΠΑ ως «κρατικούς χορηγούς τρομοκρατίας».

- Ορισμένες χώρες που επιβλήθηκαν είναι μέλη του ΠΟΕ, αλλά οι κανόνες του ΠΟΕ επιτρέπουν εμπορικούς περιορισμούς για μη οικονομικούς σκοπούς.

- **OFAC (Office of Foreign Assets Control):** Υπηρεσία χρηματοοικονομικών πληροφοριών και επιβολής του νόμου του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ, η οποία διαχειρίζεται και επιβάλλει τις κυρώσεις των ΗΠΑ.

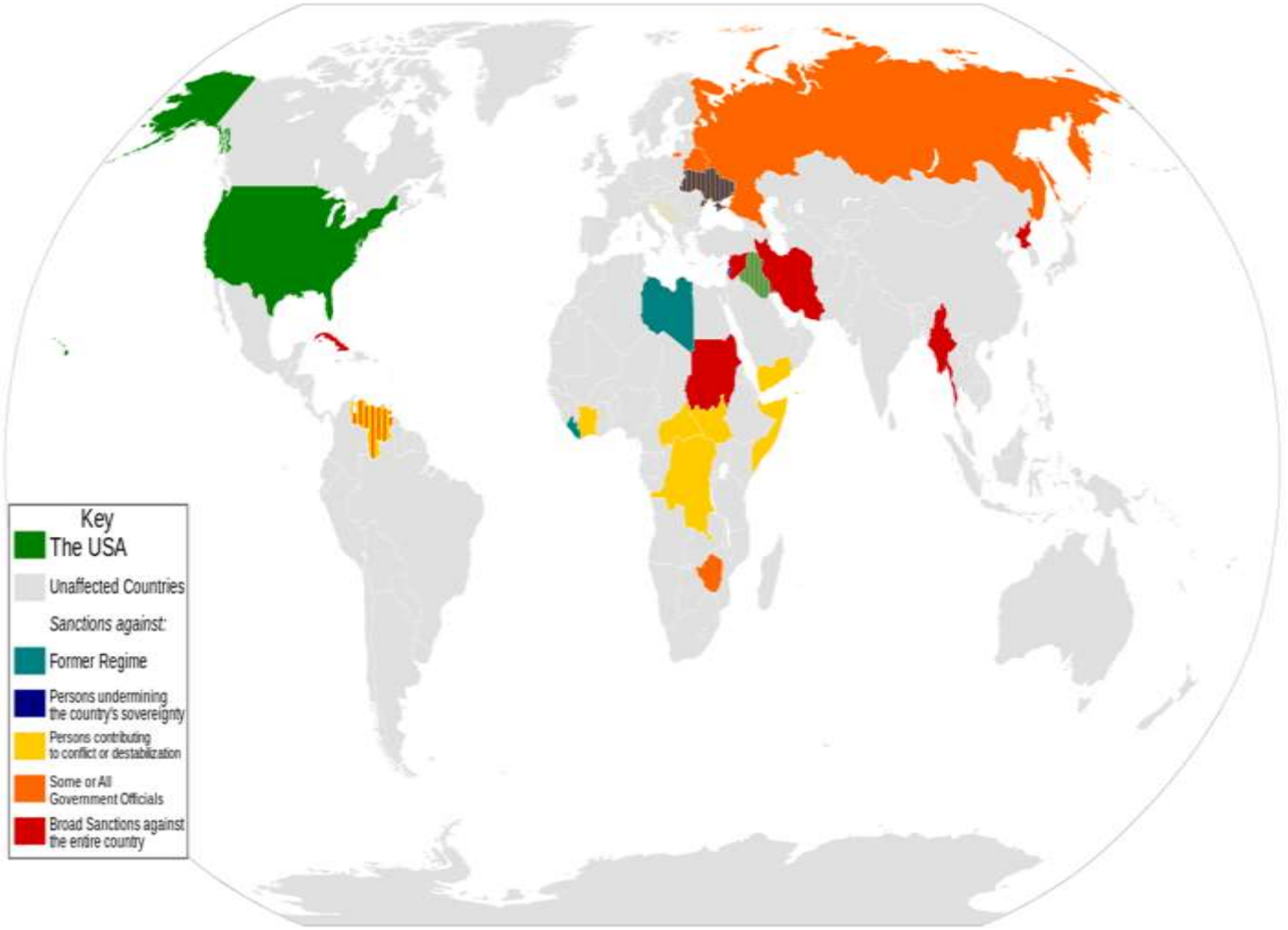

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στοχευμένες ή έξυπνες κυρώσεις

- Μέτρα που λαμβάνονται εναντίον συγκεκριμένων ατόμων ή οντοτήτων, αντίθετα προς τις ευρείες, καθολικές ενέργειες που επηρεάζουν ολόκληρους πληθυσμούς ή κλάδους. Επιβάλλονται συχνά για να επηρεάσουν ή να τιμωρήσουν συγκεκριμένους εμπλεκόμενους, χωρίς να επιβάλλουν εκτεταμένους οικονομικούς ή εμπορικούς περιορισμούς στον πληθυσμό μιας χώρας.
- Διάφορες μορφές:
  - ✓ **Πάγωμα περιουσιακών στοιχείων:** Πάγωμα των περιουσιακών στοιχείων ατόμων ή οντοτήτων, εμποδίζοντάς τα να έχουν πρόσβαση στα κεφάλαιά τους σε συγκεκριμένη χώρα.
  - ✓ **Απαγόρευση ταξιδίων:** Περιορισμός των ταξιδιωτικών δικαιωμάτων συγκεκριμένων ατόμων, αρνούμενοι τους θεώρηση ή την είσοδο σε συγκεκριμένες χώρες.
  - ✓ **Εμπάργκο όπλων:** Απαγόρευση της πώλησης ή μεταφοράς όπλων ή στρατιωτικού εξοπλισμού σε συγκεκριμένα άτομα ή περιοχές.
  - ✓ **Οικονομικά μέτρα:** Αποκοπή συγκεκριμένων ατόμων ή οντοτήτων από το διεθνές οικονομικό σύστημα, περιορίζοντας τη δυνατότητά τους να πραγματοποιούν χρηματοοικονομικές συναλλαγές.
  - ✓ **Διπλωματικά μέτρα:** Απέλαση διπλωματών ή περορισμός διπλωματικών σχέσεων ως μορφή στοχοθετημένης πίεσης.

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στοχευμένες ή έξυπνες κυρώσεις

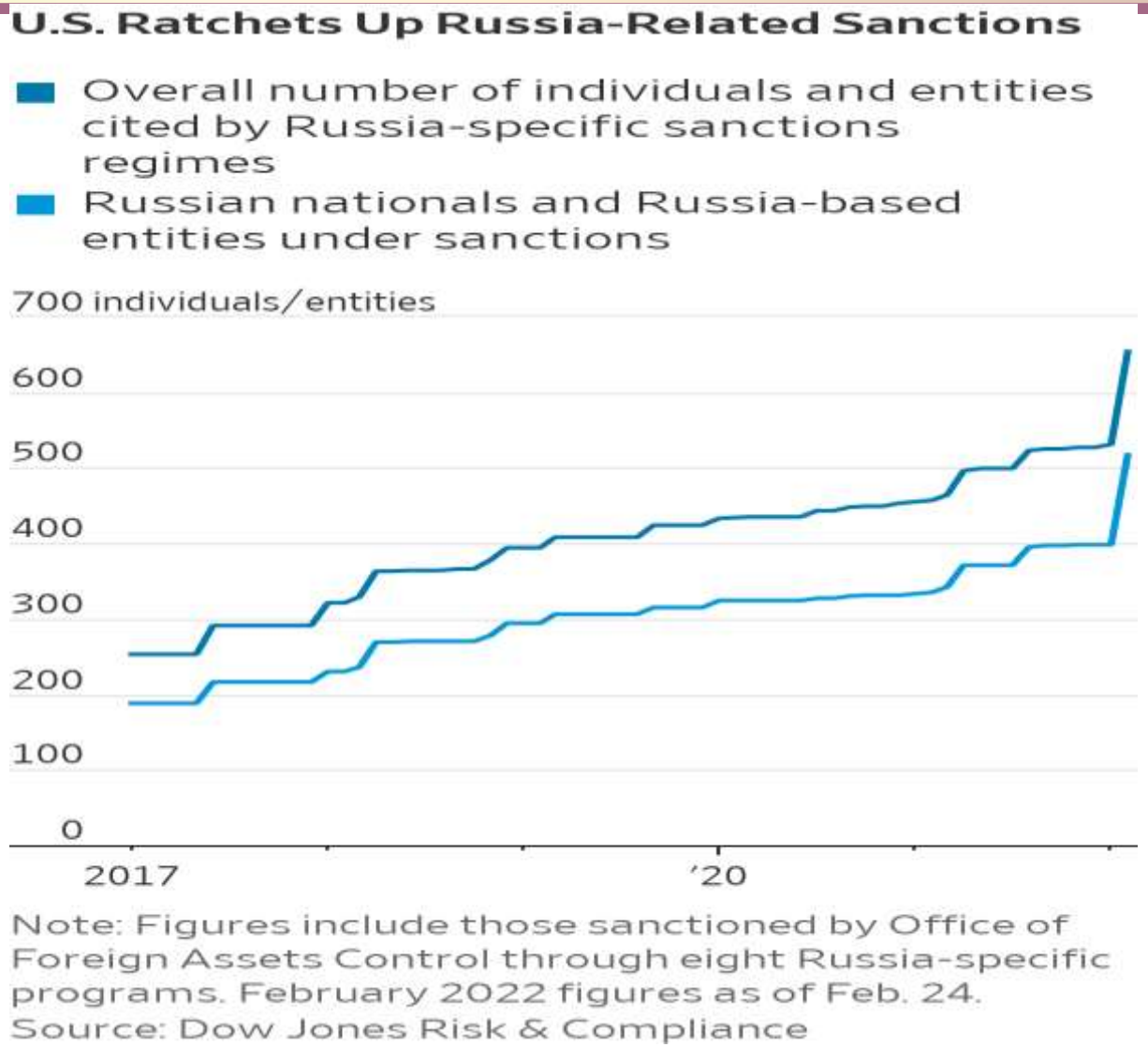

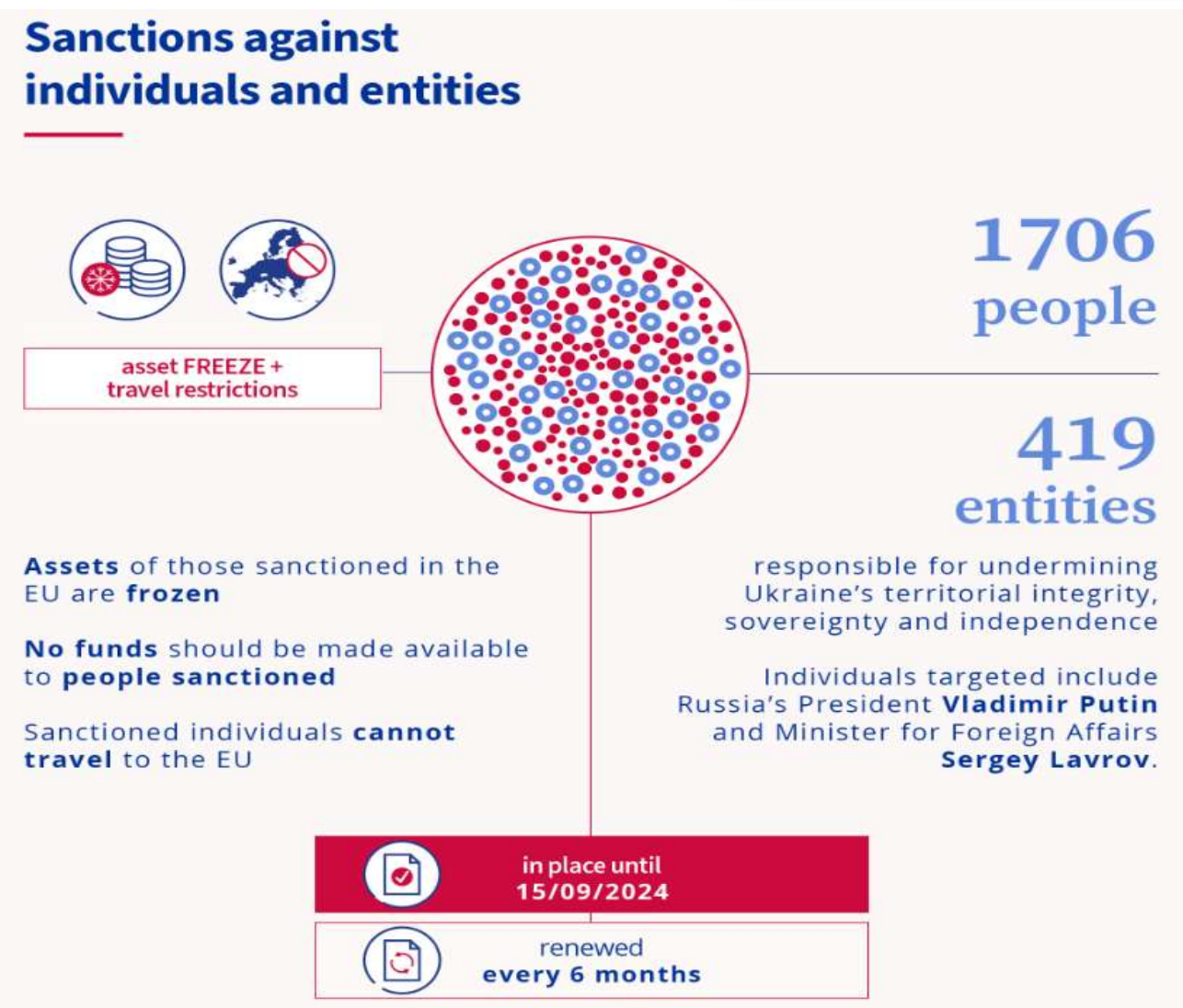

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Αποτελεσματικότητα

1. Τρίτες κυβερνήσεις και οργανισμοί διευρύνουν εμπορικές συναλλαγές με τις χώρες που επιβλήθηκαν οι κυρώσεις.
2. Περιορισμένη επίπτωση αν στην χώρα που επιβλήθηκαν, επικρατούν συνθήκες οικονομικού χάους.
3. Μειωμένη επίδραση εάν επιβληθούν μέτρα μόνο στις εισαγωγές.
4. Τα συμφέροντα των ομάδων οικονομικού χαρακτήρα είναι διαφορετικά από τις θέσεις της κυβέρνησης.
5. Τα κράτη μπορεί να αλλάξουν στρατόπεδο χωρίς σοβαρές επιπτώσεις (πχ καθεστώς Μπαρέ Σομαλίας).

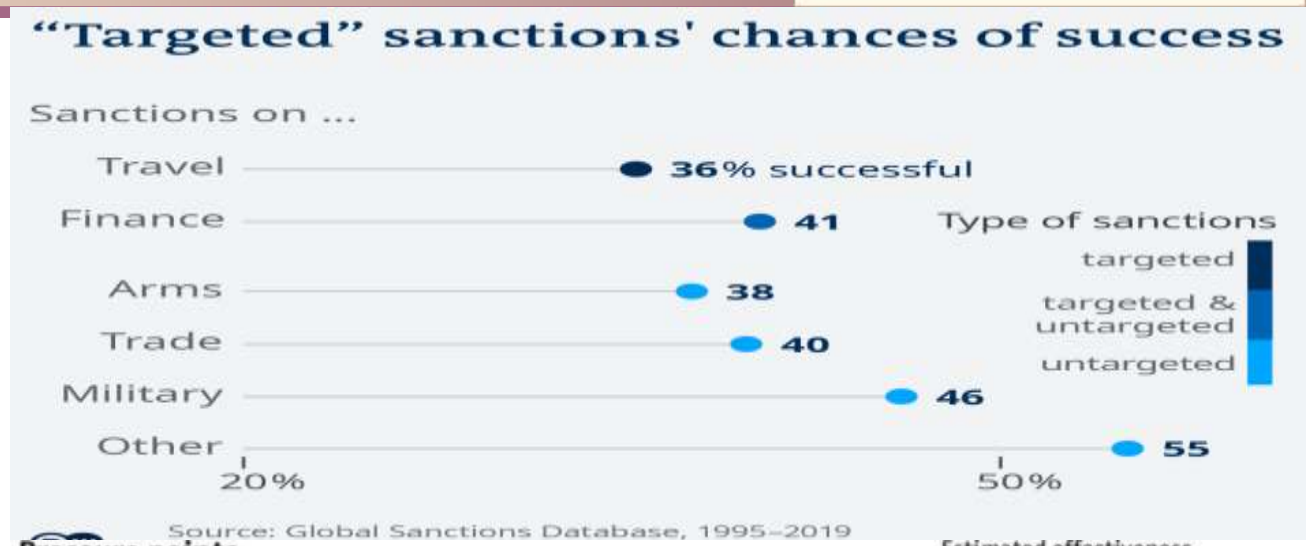

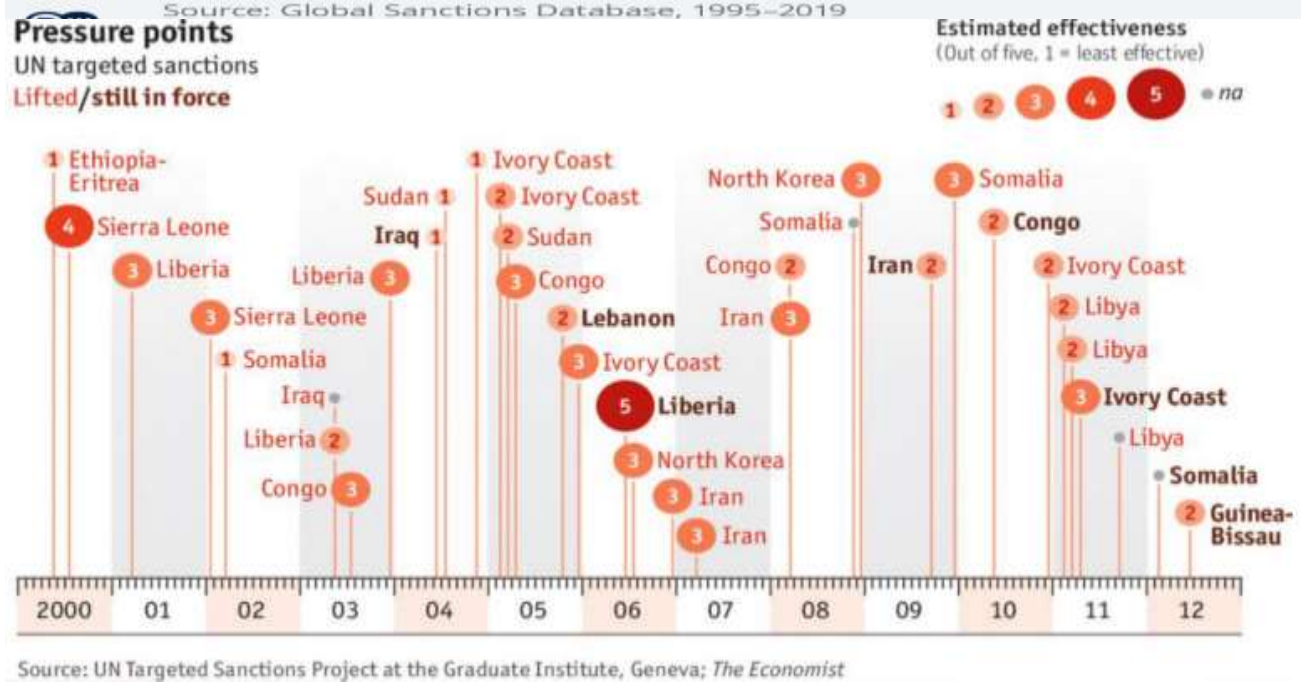

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Χρήση μέσων από ισχυρές χώρες

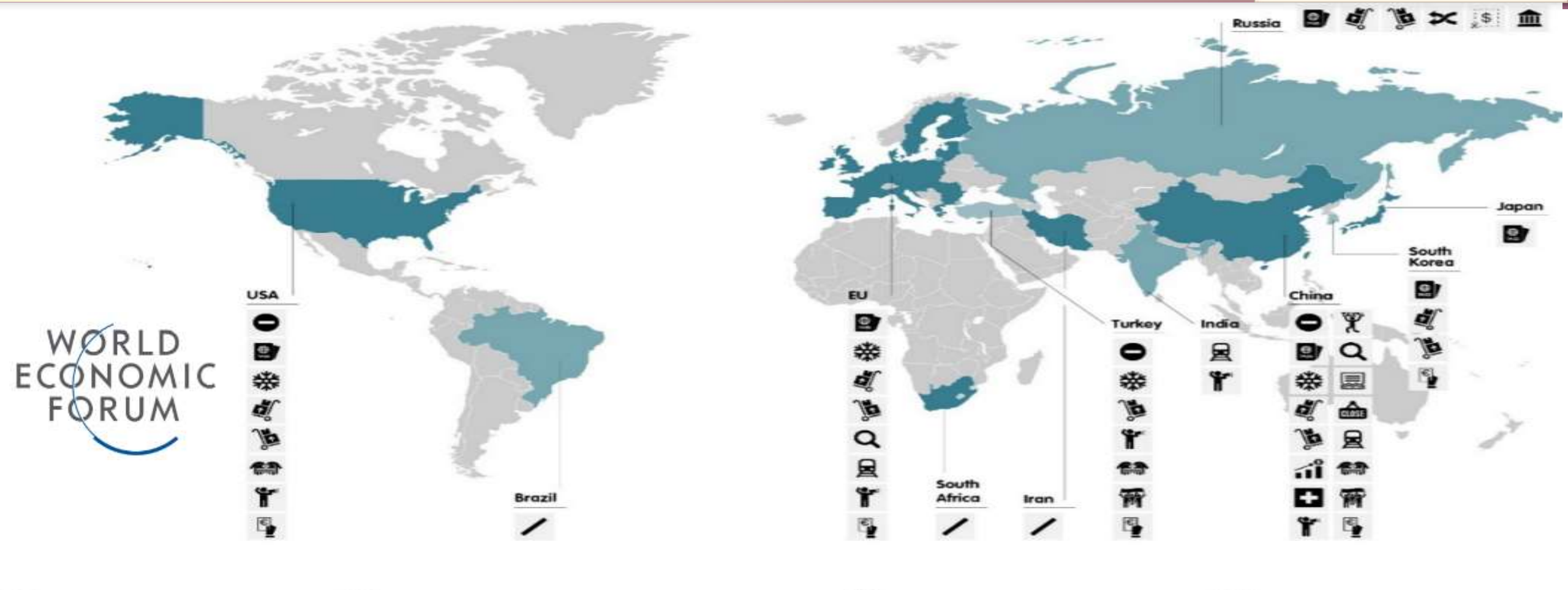

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Χώρες – στόχοι

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Ρωσία

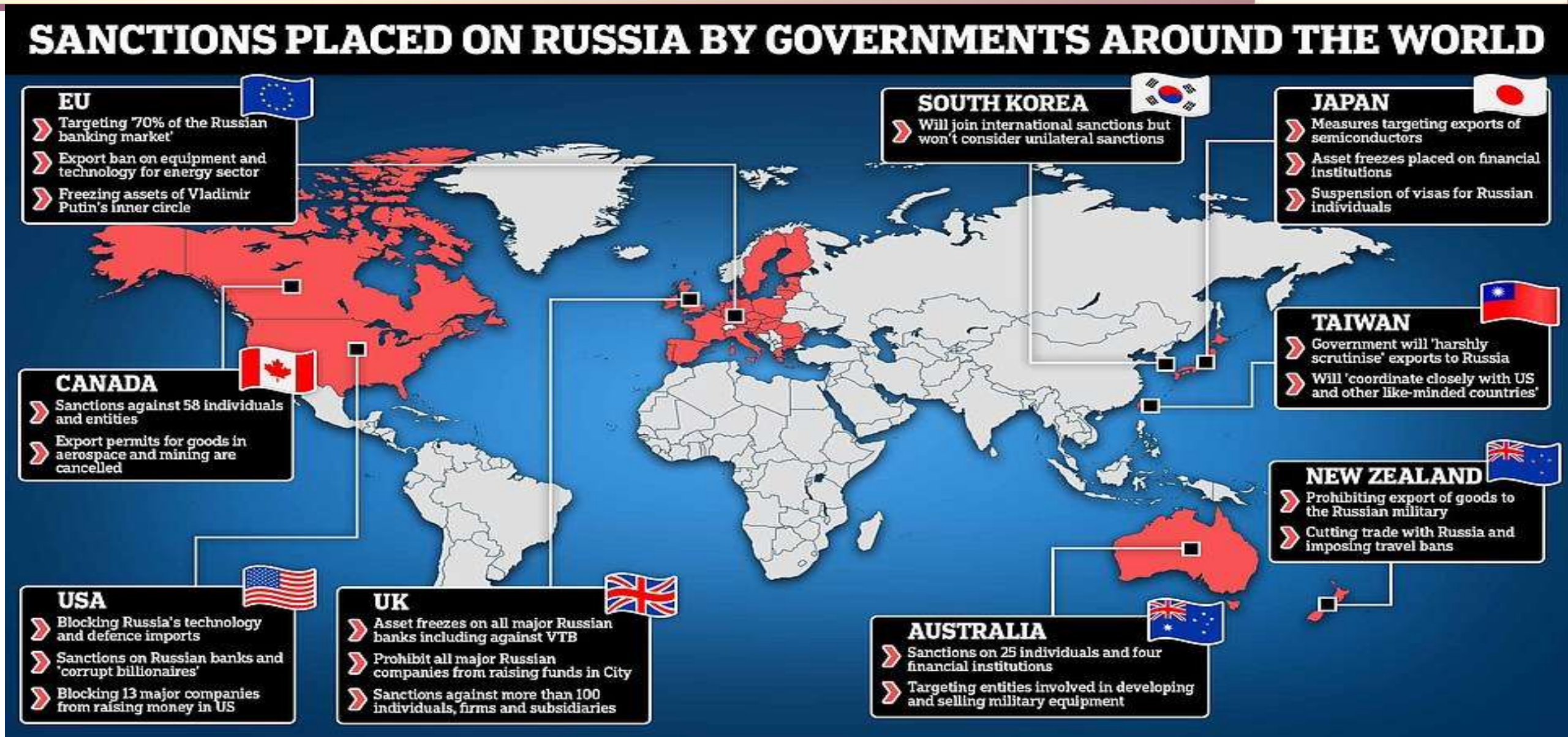

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Έννοιες

- **Οικονομικός Πόλεμος:** Οικονομική στρατηγική βασισμένη στη χρήση μέτρων των οποίων το πρωταρχικό αποτέλεσμα είναι η αποδυνάμωση της οικονομίας ενός άλλου κράτους.

- **Οικονομική δεινότητα (Economic statecraft):** Η ικανότητα του κράτους να χρησιμοποιεί τα οικονομικά μέσα, για να καταστήσει υψηλή την οικονομική επιρροή σε άλλα κράτη προκειμένου να επιτύχει στόχους στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ROK vs Japan Timeline

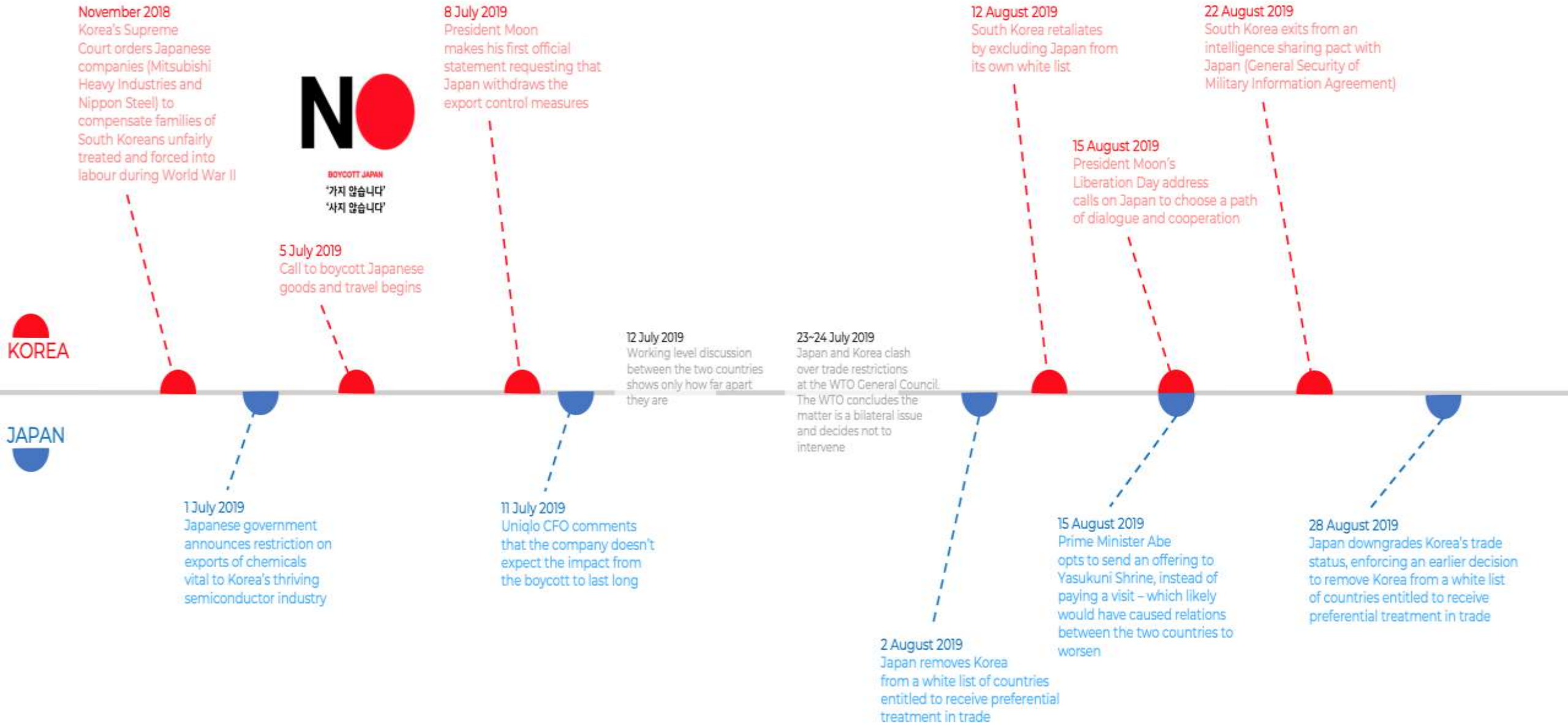

ROLE PLAY SIMULATION

- **Institution:** Council of the EU
- **Role:** Trade Minister
- **Scenario Assignment:** 16 Nov (13:00)
- **M-S Strategy:** 25 Nov (23:59)
  - ✓ Total points: 100
  - ✓ Points per target: 10-40
- **Support Options:** BCG (6932 447470)
- **Council of the EU:** 27 Nov (18:00)
- **Voting System:** Qualified Majority
  - ✓ 65% population
  - ✓ 55% M-S (6 M-S)
- **Evaluation:** Points for completed goals/judges
- **'Winners':** (min) 2 m-s by quantitative goals + 1 m-s by judges
- **Trophy:** Bonus (+ 1)
- **Feedback:** 01 Dec (20:00)